

QARABAĞ

AZƏRBAYCANDIR!

**BAKİ-TBİLİSİ-QARS
15 İL - DOSTLUQ,
QARDAŞLIQ YOLU**

10

№ 213 (6654) 22 noyabr
2022-ci il. Qiyməti 60 qəpik

Azərbaycan regionda sülhün təminatçısıdır

9

**İlham Əliyev: "Biz sabitlik, proqnozlaşdırma və
Ermənistan tərəfindən istənilən revanşizm
cəhdləri riskinin sıfır səviyyədə olmasını istəyirik"**

İLHAM ƏLİYEV: “Yeni Azərbaycan Partiyasının yaranması tarixi hadisə idi”

**Tahir Budaqov: “Yeni Azərbaycan
Partiyası ölkəmizdə siyasi sistmə
mühüm yeniliklər gətirdi”**

6

**NAXÇIVAN: 30 illik yubileyə
30 min yaşıl töhfə**

8

**Ağdam-Xankəndi qaz
xətti - seçim Qarabağ
ermənilərinindir**

6

YENİ AZƏRBAYCAN PARTİYASI

30 il

Prezident, Yeni
Azərbaycan
Partiyasının Sədri
İlham Əliyev
partiyanın
yaradılmasının
30 illiyi
münasibətilə
keçirilən tədbirdə
çıxış edib

2

Gəncləri ailədən uzaqlaşdıran səbəblər nələrdir?

11

Vilayəti nə demək istəyib?

13

İLHAM ƏLİYEV: “Yeni Azərbaycan Partiyasının yaranması tarixi hadisə idi”

Çünki o vaxt, bir daha demək istəyirəm, ölkədə gedən proseslər çox narahatedici idi və Azərbaycanın görkəmli nümayəndələrinin məhz Heydər Əliyevə müraciət etməsi bu zərurətdən doğurdu. Çünki ölkə artıq idarəolunmaz vəziyyətə düşmüşdü, bir il ərzində dövlətçiliyin əsasları qoyulmamışdı, demokratik inkişaf ləng gedirdi, əslində, geriye addımlar atılırdı. Biz təkə senzuranın tətbiq edilməsini yada salsaq, demək kifayətdir ki, o vaxt demokratik mühtdən söhbət gedə bilməzdi. Yeni Azərbaycan Partiyasının təsis konfransının məhz Naxçıvanda keçirilməsi də buna bağlı idi. O vaxt Bakıda bu konfransın keçirilməsinə icazə verilməmişdi. Yeni, demokratik dəyərlər elan olunsa da, Azərbaycan xalqı faktiki olaraq həyatda bunun əksini görürdü. Media azadlığı yox idi, iqtisadiyyat çox ağır vəziyyətdə idi, insanların sosial vəziyyəti gündən-günə ağırlaşırı, yoxsulluq təxminən 90 faizə çatmışdı, sənaye istehsalı iflic vəziyyətdə idi. Bizim sənayemizin aparıcı sahəsi olan neft-qaz sənayesi də böyük tənəzzülə uğramışdı və faktiki olaraq ölkəmizdə elektrik enerjisi böhranı hökm sürürdü. Nizami ordu yaradılmamışdı, inflyasiya ikirəqəmlidən üçrəqəmliyə keçirdi. Yeni, budur 1992-ci ilin noyabr ayında ölkəmizdə yaranmış vəziyyət.

Əlbəttə ki, torpaqlarımızın işğal altına düşməsi vəziyyətimizi daha da ağırlaşdırırdı. 1992-ci ilin may ayında Şuşa və Laçının işğal altına düşməsi həm mənəvi cəhətdən, eyni zamanda, hərbi-strateji nöqtəyi-nəzərdən böyük faciə idi. Çünki beləliklə, o vaxt "Dağlıq Qarabağ Muxtar Vilayəti" adlandırılan ərazi ilə Ermənistan arasında coğrafi bağlantı təmin edildi. Hər kəs yaxşı görürdü ki, əgər işlər belə davam etsə, Kəlbəcərində işğal qaçılmaz olacaqdır. Əfsuslar ki, belə də oldu. Yeni, 1993-cü ilin aprelində Kəlbəcər də işğal altına düşdü və beləliklə, ərazimizin böyük hissəsi nəzarətimizdən çıxmışdı.

Heydər Əliyevə cəmiyyətdə inam çox yüksək səviyyədə idi. Bu inamın əsas sə-

Prezident, Yeni Azərbaycan Partiyasının Sədri İlham Əliyev partiyanın yaradılmasının 30 illiyi münasibətilə keçirilən tədbirdə çıxış edib

Noyabrın 21-də Heydər Əliyev Mərkəzində

Yeni Azərbaycan Partiyasının (YAP) yaradılmasının 30 illiyi münasibətilə tədbir keçirilib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Yeni Azərbaycan Partiyasının Sədri İlham Əliyev tədbirdə çıxış edib.

Prezident İlham Əliyevin çıxışı - Hörmətli Yeni Azərbaycan Partiyasının üzvləri.

Hörmətli qonaqlar, xanımlar və cənablar.

Bu gün biz Yeni Azərbaycan Partiyasının yaranmasının 30-cu ildönümünü qeyd edirik. Bu münasibətlə Yeni Azərbaycan Partiyasının bütün üzvlərini ürəkdən təbrik edərim.

Partiyamızın yaranması tarixi hadisə idi. O vaxt gənc Azərbaycan Respublikası çətin günlər yaşayırdı. Müstəqilliyimizin cəmi bir yaşı var idi və müstəqilliyimizin birinci ili çox ağır keçmişdir, bəzi hallarda xalqımız böyük faciələrlə üzləşmişdir. Belə bir vəziyyətdə Azərbaycanın görkəmli nümayəndələri, vətənpərvər insanlar, ölkənin gələcəyini düşünən insanlar ölkəmizin nicat yolunu Heydər Əliyevin simasında görürdülər və məhz buna görə Ulu Öndərə müraciət ünvanlamışdılar. Bu müraciəti ünvanlayan məşhur "91-lər" öz tarixi missiyasını şərəflə yerinə yetirdilər. Çünki məhz bu müraciət əsasında, bu müraciətə cavab olaraq Yeni Azərbaycan Partiyasının təsis konfransı Naxçıvanda keçirilmişdir. Təsis konfransında ölkəmizin bütün bölgələrindən 500-dən çox nümayəndə iştirak edirdi və onların tari-

Prezident İlham Əliyev: "Biz Ulu Öndərin siyasi xəttini davam və inkişaf etdirərək güclü Azərbaycan dövləti qurduq"

Prezident İlham Əliyev: "Biz müzəffər xalqıq, qalib dövlətlik və bu, əbədi olacaq"

xi qərarları ölkəmizin yeni səhifəsinin açılmasına gətirib çıxardı.

Yeni Azərbaycan Partiyasının Naxçıvanda keçirilmiş birinci təsis konfransı, bir daha demək istəyirəm, tarixi hadisə idi. Ulu Öndərin sədrliyi ilə keçirilmiş bu konfransdan sonra ölkəmizdə yeni siyasi qüvvə yaranmışdır. Yeni Azərbaycan Partiyası yarananda müxalifət partiyası kimi yaranmışdır və dövlətin ağır problemlərinin, yekünün bir hissəsini öz üzərinə götürmək böyük məsuliyyət tələb edən addım idi.

bəbləri o idi ki, Azərbaycanda işlədiyi dövrdə o həmişə xalqa xidmət edirdi, həmişə xalqın qayğıları ilə yaşayırdı, həmişə xalqla birlikdə idi, bir yerdə idi. Məhz onun rəhbərliyi altında Azərbaycan 1970-80-ci illərin əvvəllərində sovet məkanında ən geridə qalmış respublikadan ən qabaqcıl respublikaların birinə çevrilmişdir və bütün statistik göstəricilər bunu təsdiqləyir.

Ardı Səh. 3

Əvvəli Səh. 2

Eyni zamanda, Azərbaycanda yaşayan vətəndaşların həyat səviyyəsi ildən-ile yaxşılaşırdı, xüsusilə kənd təsərrüfatı ilə məşğul olan insanlar öz həyatını yenidən qura bilmişdilər. Xalqımızın Heydər Əliyevə inamı, yenə də deyirəm, misilsiz idi. Xüsusilə xalqımızın 1980-ci illərdə üzləşdiyi faciə bir daha göstərdi ki, xalqımız yalnız Heydər Əliyevi rəhbər vəzifədə görmək istəyir. Çünki onun çalışdığı dövrdə - nə 1969-1982-ci illərdə Azərbaycanda birinci şəxs kimi çalışdığı dövrdə, nə 1982-1987-ci illərdə Moskvada Siyasi Büronun üzvü kimi çalışdığı dövrdə bir dəfə də olsun Qarabağda separatist qüvvələr baş qaldıra bilmədilər.

Halbuki belə meyillər var idi, ondan əvvəlki dövrlərdə də var idi. Heydər Əliyev büt

Azərbaycan Prezidenti: "Kollektiv Təhlükəsizlik Müqaviləsi Təşkilatının üzvləri Ermənistanın təxribatına getmədilər"

tün vəzifələrdən istefa verəndən iki həftə keçməmiş erməni separatçıları artıq Qarabağın Azərbaycandan ayrılıb Ermənistanla birləşməsi ilə bağlı məsələ qaldırmışdılar. Yeni, bu amillər göstərir ki, Ulu Öndər pensiyada olanda da, xalqımız üçün ən faciəvi günlərdə də xalqla birlikdə idi. 20 Yanvar faciəsinin ertəsi günü Azərbaycanın Moskvadakı daimi nümayəndəliyinə gələrək sovet hökumətini, Kommunist Partiyasını - uzun illər xidmət etdiyi partiyayı ittiham etmişdir, bu dəhşətli cinayəti qınamışdır. Bütün bunlar və eyni zamanda, Naxçıvanda çalışdığı dövrdə müstəqilliyə doğru atılan addımlar, o cümlədən Azərbaycan Demokratik Respublikasının Dövlət Bayrağının Naxçıvanda rəsmi bayraq kimi təsis edilməsi və digər addımlar, həmçinin Naxçıvanın erməni işğalından qorunması xalqın ona inamını daha da artırır və bütün bu amillər nəticədə xalqımızın müdrikliyinə əsaslanaraq gələcəkdə Azərbaycanı böyük bələlərdən qurtara bilmişdir.

YAP-ın təsis konfransından yeddi ay keçəndən sonra Heydər Əliyev xalqın tələbi ilə Bakıya dövlət edildi, parlamentin sədri seçildi, 11 ay keçəndən sonra - oktyabr ayında isə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti seçildi. Beləliklə, tariximizin o qara səhifəsi bağlanmışdır.

Ölkə qarşısında çox ciddi, böyük problemlər var idi. Məhz Heydər Əliyevin cəsarəti, zəkası, təcrübəsi, xalqın ona olan inamı və əlbəttə, Yeni Azərbaycan Partiyasının üzvlərinin fəaliyyəti, ictimai fəalları fəaliyyəti birlikdə bizə imkan verdi ki, bu çətin vəziyyətdən şəreflə çıxaraq. Məhz Heydər Əliyevin təşəbbüsü ilə ölkəmizin strateji xəttini müəyyən edən əsas addımlar atılmışdır. İlk növbədə, Konstitusiya qəbul edilmişdir. Təsəvvür edin ki, Heydər Əliyev hakimiyyətə gələndə qədər Azərbaycan artıq müstəqil dövlət idi, amma bizim Konstitusiyamız yox idi. Konstitusiyamızın qəbul edilməsi çox önəmli tarixi hadisədir. Dövlətçiliyin əsasları qoyulmuşdur, dövlət təsisatları düzgün zəmində formalaşmışdır. Biz beynəlxalq aləmdə bizə qarşı olan əsassız mövqeyə düzəlişlər edə bildik, tam aradan qaldırmadıq, çünki beynəlxalq müstəvidə bizə qarşı çox ciddi qüvvələr fəaliyyət göstərirdi. Amma hər halda biz beynəlxalq təcridi, o cümlədən informasiya blokadasını yara bildik, Azərbaycan həqiqətlərini dünya ictimaiyyətinin diqqətinə çatdırırdıq.

Biz Ulu Öndərin rəhbərliyi ilə çox ciddi iqtisadi islahatlara start verdik. İqtisadiyyatın bazar iqtisadiyyatı prinsipləri əsasında qurulması məhz o illərdə öz əksini tapmışdır. Azərbaycanın gələcəkdə dünyəvi dövlət kimi inkişafı məhz o illərdə təsbit edilmişdir. Bizim xarici siyasətimizlə milli maraqlar

İLHAM ƏLİYEV: “Yeni Azərbaycan Partiyasının yaranması tarixi hadisə idi”

üzərində apardığımız işlər məhz o illərdə xalqa təqdim edilmiş və xalq tərəfindən dəstəklənmişdir. Bir çox başqa sahələrdə, o cümlədən ordu quruculuğu sahəsində atılan addımlar bir neçə ildən sonra imkan verdi ki, biz doğrudan da güclü və nizami ordu yaradaq. Bu gün bütün Azərbaycan xalqı Ordumuzla fəxr edir. Yeni, bu tarixi addımlar ölkəmizin uzunmüddətli strateji inkişaf modelini özündə ehtiva edirdi. Əlbəttə ki, bütün planlarımızı həyata keçirmək üçün bizim güclü maliyyə imkanlarımız olmalı idi. Yaxşı başa düşürdük ki, xarici sərmayələr gəlmədən buna nail olmaq mümkün deyil. Xarici sərmayələrin ölkəyə qoyulması üçün də ilk növbədə sabitlik olmalı idi və bu sabitlik yaradıldı. O ölkədə ki, 1991-1993-cü illərdə Azərbaycan xalqı faktiki olaraq sabitlik nədir bilmirdi. Qanunsuz silahlı birləşmələr meydana oxuyurdu, Bakı və digər şəhərlərin küçələrində əli avtomatlı insanlar faktiki olaraq hökmranlıq edirdi, kütləvi itaətsizlik hökm sürürdü. Belə bir vəziyyətdə sabitliyi yaratmaq ancaq Heydər Əliyevin nüfuzu, onun cəsarəti və xalqın ona olan inamı hesabına mümkün idi və xarici sərmayələr də ondan sonra dərhal gəlməyə başlamışdır. Məşhur "Əsrin kontraktı" və neft-qaz sahəsində ondan sonra aparılan işlər o vaxt güclü maliyyə zəmini yaratdı. O vaxt atılan addımlar və qəbul edilmiş qərarlar bu gün bizə imkan verir ki, müstəqil iqtisadi siyasət aparaq və beynəlxalq müstəvidə müstəqil ölkə kimi özümüzü təsdiqləyək.

Yeni, 1993-2003-cü illərdə dövlətçiliyimizin çox möhkəm əsasları qoyuldu. Bu illəri sabitlik və inkişaf illəri kimi xarakterizə etmək olar. Əsas məsələ odur ki, bu siyasət davam etdirilməli idi. Azərbaycan xalqı 2003-cü ildə bir daha müdriklik göstərərək, məhz Ulu Öndərin şəxsiyyətinə olan hörməti ifadə edərək Heydər Əliyev siyasətinə səs verdi. Mən 2003-cü ildə xalqa söz vermişdim ki, bu yoldan dönməyəcəyəm. Son 19 ilin hadisələri onu göstərir ki, belə də oldu, Ulu Öndərin bütün tapşırıqları, bütün tövsiyələri yerinə yetirildi. O, öz siyasi vəsiyyə-

tində demişdir ki, bir çox işlər görüldü, ancaq görə bilmədiyimiz işləri mənəm davamçıları görəcəkdir, belə də oldu. Biz onun siyasətini davam və inkişaf etdirərək güclü Azərbaycan dövləti qurduq ki, sözün əsl mənasında, hər bir azərbaycanlı bu dövlətlə, doğma dövlətimizlə fəxr edir. Biz iqtisadi islahatları dərinləşdirdik və son 19 ildə bu sahədə görülməmiş işlər göz qabağındadır. Təkcə onu demək kifayətdir ki, 2003-cü ildən bu günə qədər bizim iqtisadiyyatımız 3 dəfədən çox artmışdır. Bu il iqtisadiyyatımız rekord həddə çatacaq. İlin sonuna qədər gözələnən proqnoz onu deyir ki, iqtisadiyyatımız 130 milyard manata çatacaq. Bu, rekord göstəricidir.

Bizim uğurlu iqtisadi-maliyyə siyasətimiz nəticəsində xarici dövlət borcumuzu əhəmiyyətli dərəcədə aşağı sala bilmişik. Bu da həm bu gün üçün, həm gələcək nəsillər üçün böyük üstünlük təşkil edir. Bu gün ona görə ki, bizim kredit reytingimiz yaxşılaşır. Gələcək nəsillər üçün ona görə ki, bu yük gələcək nəsillərin üzərinə düşməyəcək. Bir neçə il bundan əvvəl mənəm göstərişimlə aparılan islahatlar nəticəsində bu ilin sonuna biz xarici borcumuzun ümumi daxili məhsuldakı payını 10 faizə qədər endirəcəyik. Əgər valyuta ehtiyatlarımızı götürsək, bizim valyuta ehtiyatlarımız xarici borcdan 8 dəfə çoxdur. Yeni, ancaq nadir ölkələr bu göstəricilərlə fəxr edə bilər.

Əlbəttə ki, bu gün hələ də görülməmiş işlər çoxdur. İqtisadiyyatımızın şəffaflaşdırılması, xoşagəlməz hallara qarşı mübarizə, kölgə iqtisadiyyatının həcmimin əhəmiyyətli dərəcədə azaldılması, biznes mühitinin yaxşılaşdırılması, inhisarçılığa qarşı daha ciddi mübarizə - bütün bunlar gündəlikdə duran məsələlərdir. O cümlədən dövlət şirkətlərində korporativ idarəetmə üsulunun tətbiq edilməsi bu günün reallıqlarını əks etdirir. Əminəm ki, bu gün aparılan iqtisadi islahatlar - strateji xətt üzrə aparılan bu islahatlar yaxın gələcəkdə də bizə əlavə imkanlar verəcək. O cümlədən Qarabağı və Şərqi Zəngəzuru

öz hesabımıza yenidən qurmaq və bütün məqsədlərə çatmaq üçün bizə mütləq güclü iqtisadiyyat bundan sonra da lazım olacaq. Çünki bu, əsasdır. O ölkələr ki, iqtisadi cəhətdən digər ölkələrdən, yaxud da ki, beynəlxalq maliyyə qurumlarından asılıdır, o ölkələr faktiki olaraq müstəqil siyasət aparmaqda çətinlik çəkirlər. Biz isə hər zaman istəyirdik ki, bizim siyasətimiz ancaq xalqımızın iradəsinə əks etdirdirsin. Biz istəyirdik ki, heç bir kənar qüvvə bizim iradəmizə təsir edə bilməsin və belə bir imkan olmasın. Ona görə iqtisadi güc, iqtisadi müstəqillik bütün başqa sahələrdəki fəaliyyətin təməlidir. Ulu Öndərin yolu ilə gedərək biz, əlbəttə, bu gün dünyada baş verən dəyişikliklərə də çox diqqətlə yanaşıırıq, ən mütərəqqi təcrübəni Azərbaycanda tətbiq edirik. Əminəm ki, növbəti illərdə bu sahədə istədiyimizə nail olacağıq.

Biz yoxsulluğu əhəmiyyətli dərəcədə azalda bilmişik. Hətta pandemiya dövründə yoxsulluq bir qədər artsa da postpandemiya dövründə görülmüş işlər nəticəsində minimum əməkhaqqının, pensiyaların minimum məbləğinin müntəzəm olaraq artırılması nəticəsində yoxsulluğu da biz təqribən 5 faiz ətrafında saxlayırıq. Bu da dünya miqyasında çox gözəl göstəricidir. Burada həm dövlət siyasəti, həm iqtisadi-maliyyə sektorundakı şəffaflıq, eyni zamanda, biznes mühitinin yaxşılaşdırılması, yerli və xarici sərmayələrin bundan sonra da qeyri-neft sektoruna cəlb edilməsi əsas amillərdən biri olacaq.

Azərbaycan dövləti Ulu Öndərin bizə etdiyi vəsiyyət əsasında milli-mənəvi dəyərlər üzərində qurulur, inkişaf edir. Azərbaycan dəyərləri bizim üçün əsas dəyərlərdir. Biz hamımız bunun şahidiyik ki, gənc nəsil də milli ruhda böyüyür, gənc nəsil milli ənənələrə sadıqdır, azərbaycançılıq ideyalarına sadıqdır. Azərbaycanda bütün xalqlar bir ailə kimi yaşayır, bu da Ulu Öndərin siyasəti idi.

Ardı Səh. 4

Əvvəli Səh. 3

Biz bu siyasəti uğurla davam etdirərək, zənginləşdirərək bu gün Azərbaycanda, hesab edirəm ki, dünya miqyasında nadir və təkrarolunmaz mühit yaratdıq. İkinci Qarabağ müharibəsi bunu bir daha göstərdi. Azərbay-

canda yaşayan bütün xalqların nümayəndələrinin hamısı bir nəfər kimi ölümə getməyə hazır idi, ölümə gəldirdi, azad edilmiş torpaqlarda bayrağımızı qaldırırdı. Bu, bizim böyük üstünlüyümüzdür. Bu istiqamətdə həm ölkə daxilində, həm beynəlxalq müstəvidə bu gün Azərbaycan nümunəvi davranış göstərir. Əsas məsələ odur ki, bütün Azərbaycan xalqı tərəfindən, Azərbaycanda yaşayan bütün etnik qruplar tərəfindən bu siyasət dəstəklənir. Bu, bizim gücümüzü artırır və bundan sonra gələcək nəsillər də məhz belə yaşamaqlıdır, əminəm ki, belə yaşayacaqlar.

Bizim hələ 1990-cı illərin ortalarında Ulu Öndərin təşəbbüsü ilə başlanmış neft-qaz layihələri indi görün nə qədər geniş vüsət almışdır. Hətta onun müəllifi olduğu Bakı-Tbilisi-Ceyhan neft kəməri əsas rol oynamışdır. Amma ondan sonrakı layihələr bizim imkanlarımızı böyük dərəcədə genişləndirdi və bu gün Azərbaycan bir çox ölkələr üçün əvəzolunmaz tərəfdaşa çevrilib. Bu gün dünyada gedən proseslər bunu göstərir ki, enerji təhlükəsizliyi təhlükəsizliyin əsas amillərindən biridir. Bu olmadan heç bir ölkə özünü təhlükəsiz sayı bilməz. Bizim üstünlüyümüz, əlbəttə, ondadır ki, təbii sərvətlərimiz var. Amma o qədər ölkələr var ki, onların təbii sərvətləri bizimkindən qat-qat çoxdur. Lakin, - mən heç kimlə müqayisə aparmaq istəmirəm, - o sərvətlərdən bütünlü ölkələr səmərəli şəkildə istifadə edir? Əlbəttə ki, yox. Ona görə Azərbaycanda bu sahədə aparılan işlər həm ölkə iqtisadiyyatını gücləndirdi, eyni zamanda, əldə edilmiş gəlirlər ədalətli şəkildə cəmiyyətdə bölüşdürüldü. İlk növbədə ən həssas qruplar bu imkanlardan faydalandılar, o cümlədən keçmiş məcburi köçkünlər. Məhz onlar Azərbaycan Dövlət Neft Fondunun vəsaiti hesabına tikilmiş 300 mindən çox ev və mənzillə təmin edilmişdir. Eyni zamanda, neft-qaz layihələrimiz bizim beynəlxalq mövqələrimizi də gücləndirdi. Çünki xüsusilə indiki şəraitdə, bugünkü gündə Azərbaycanın infrastrukturunu, nəqliyyat, enerji infrastrukturunu bir çox ölkələr üçün həyati əhəmiyyət kəsb edir. Əlbəttə ki, geosiyasi imkanlarımız artıqda ölkə maraqları daha da dolğun şəkildə təmin edilir, müxtəlif qitələrdə bizim dostlarımızın sayı artır.

Güclü ordu quruculuğu. Bu da Ulu Öndərin bizə olan vəsiyyəti idi. Bu gün Azərbaycan Ordusu artıq özünü təsdiqləyib, cəmi 44 gün ərzində düşməni tarixi torpaqlarımızdan qovub, tarixi ədaləti bərpa edib, xalqımızın qururunu bərpa edib və bu gün Azərbaycan dövlətinin təhlükəsizliyinin qarantıdır. Biz ordu quruculuğuna həmişə çox böyük diqqət göstərmişik. Bəzi işlər ictimai diqqətə də təqdim edilirdi, bəzi işləri biz daha çox konfidensial, yeni, məxfi şəraitdə aparırıq, bu da başadüşüləndir. Amma nəticə etibarilə elə bir qəhrəmanlıq, elə bir peşəkarlıq göstərdik ki, bu, bu gün bir çoxları üçün nümunədir.

Bizim beynəlxalq mövqələrimiz böyük dərəcədə möhkəmləndi. Bu haqda çox danışmaq olar, sadəcə olaraq, bir neçə məqamı qeyd etmək istəyirəm. Biz MDB məkanında birinci ölkə olduq ki, 155 ölkənin dəstəyi ilə BMT Təhlükəsizlik Şurasına üzv seçildik. Biz 2019-cu ildə 120 ölkənin yekdillik qərarı ilə Qoşulmama Hərəkatına sədr seçildik və uğurlu sədrliyimizə görə bizim sədrlik müddətimiz

İLHAM ƏLİYEV: “Yeni Azərbaycan Partiyasının yaranması tarixi hadisə idi”

bir il daha uzadıldı, gələn ilin sonuna qədər biz sədrlik edəcəyik. Biz İslam Əməkdaşlıq Təşkilatı, Türk Dövlətləri Təşkilatı çərçivəsində, o cümlədən bir çox digər təşkilatlar çərçivəsində uğurlu fəaliyyət göstəririk. Hətta üzv olmadığımız təşkilatlarda da bizim dostlarımız az deyil və son illərin, ayların hadisələri onu bir daha göstərir. Məsələn, Kollektiv Təhlükəsizlik Müqaviləsi Təşkilatı. Biz bu təşkilatın

"Fransa Ermənistanı indi himayədarlıq edir. Onlar bir-birinə bacı deyirlər"

üzvü deyilik, Ermənistan bu təşkilatın üzvüdür və bu təşkilat xətti ilə Azərbaycana qarşı əsassız iddia qaldırmaq fikrində idi, faktiki olaraq bu təşkilata üzv olan ölkələri Azərbaycanla üz-üzə qoymaq istəyirdi. Bu, böyük təxribatdır və böyük cinayətdir.

Ancaq bu təşkilatın digər üzvləri bu təxribata getmədilər. Bəziləri isə öz çıxışlarında Ermənistanı elə günə qoydular ki, Ermənistan da günə qədər də bunu yaddan çıxara bilmirlər. Yəni, bu, nəyi göstərir? Bu təşkilatda bizim dostlarımız Ermənistanındakından daha çoxdur. Nəyə görə? Siyasətimizə görə, bizim etibarlı tərəfdaş olmağımıza görə. Ermənistanə nə üçün münasibət mənfidir? Ona görə ki, onlar hər yerdə yalan danışirlar və öz problemlərini həll etmək üçün daha qapı qalmaq ki, oraya müraciət etməsinsinlər. Bütün bunlar göz qabağındadır, hər kəs bunu görür, hər kəs bunu bilir.

Bu yaxınlarda yenə də üzv olmadığımız, amma Ermənistanın bilmirəm hansı səbəbə görə üzv olduğu Frankofoniya təşkilatı çərçivəsində də Azərbaycana qarşı çirkin bir təxribat planlaşdırılırdı. Bu təxribatın müəllifi Fransa idi və Fransa da Ermənistanı indi himayədarlıq edir. Onlar bir-birinə bacı deyirlər və onların özü də mən görürəm, yoldaşlar xüsusilə bunu qeyd etdilər. Mən daha demədim ki, qardaş da deyə bildilər, amma nədənsə bacı deyirlər bunlar. Orada hazırlanmış qətnamənin ilkin variantı sırf anti-Azərbaycan tezislər üzərində qurulmuşdur və həqiqətə tam zidd idi. Frankofoniya təşkilatında olan dostlarımızın, - onları biz yaxşı tanıyırdıq və onlar da, sözün əsl mənasında, dostlarımızdır, - səyi nəticəsində bütün anti-Azərbaycan tezisləri oradan çıxarıldı. Fransa-Ermənistan tandemi bu imkandan da istifadə edə bilməmişdir. Yəni, bu, onu göstərir ki, bizim beynəlxalq təşkilatlardakı nüfuzumuz və beynəlxalq müstəvidə apardığımız siyasət təqdir edilir. Çünki biz hər bir işə hər zaman məsuliyyətlə yanaşırdıq. Bizim sözlümüzə imzamız arasında heç bir fərq yoxdur. Biz xarici siyasət konsepsiyamızda əməkdaşlıq, dostluq prinsiplərini üstün tuturuq və imkan daxilində ehtiyacı olan ölkələrə kömək göstəririk, necə ki, COVID dövründə 80-dən çox ölkəyə humanitar və maliyyə yardımını göstərmişik. Yəni, bu, böyük məsələdir. Əlbəttə ki, beynəlxalq arenada özümüzü

ləyaqətlə aparmağımız bizə əlavə hörmət qazandırdı.

Bu gün Yeni Azərbaycan Partiyasının yubileyini qeyd edərkən hər birimiz, şübhəsiz, hər birimiz yenə də Ulu Öndərin xatirəsinə ehtiramımızı ifadə edirik. Çünki illər keçdikcə və dünya dəyişdikcə hər birimiz çox gözəl bilirik ki, əgər o vaxt Azərbaycan xalqı Heydər Əliyevə müraciət edib onu hakimiyyətə dəvət etməsəydi, ölkəmiz daha böyük fəlakətə üz-
lənə bilərdi.

Ulu Öndərin həyatı, fəaliyyəti bir fədakarlıq nümunəsi idi. O, hətta özü üçün ən çətin dövrlərdə, artıq son illərdə fiziki sağlamlığı əvvəlki kimi olmadığı dövrə də hər zaman hər birimizə nümunə göstərirdi. Hər birimiz, o cümlədən mən onun sağlığında da və yoxluğunda da onun kriteriyalarına uyğun hərəkət etməyə çalışırıq. Bu gün bizi qabağa aparan məhz budur - onun xatirəsinə hədsiz hörmət və onun mirasına olan münasibət. Onun mirası da bu gün müstəqil Azərbaycandır.

Heydər Əliyev öz siyasi vəsiyyətində bir

şey də demişdir. Artıq bunu dəfələrlə demişəm, Azərbaycan xalqı da bilir ki, başa çatdırma bilmədiyimiz işləri davamçılarımız başa çatdıracaq. Onların arasında yəqin ki, mən belə hesab edirəm, ilk növbədə, Qarabağ probleminin həllini nəzərdə tuturdu. Biz, onun davamçıları bu problemi bütün işlərimizin mərkəzinə qoyduq. Yəni, hər bir addım, hər bir təşəbbüs, hər bir sərmayə, hər bir beynəlxalq təmas bu məqsədi güdürdü ki, bu, bizi müqəddəs hədəfimizə yaxınlaşdırır, yoxsa uzaqlaşdırır?! Ona görə bütün işlərimizin mahiyyəti məhz bu idi - Qarabağı azad etmək, tarixi ədaləti bərpa etmək. Biz bu hədəfə doğru gedirdik. Bizim yolumuz çox çəkdirdi. Ancaq elə gedib, elə nöqtə vurmamı idik ki, bu, birdəfəlik olsun. Biz avontüraya heç vaxt gedə bilməzdik. Biz səhv addım, yaxud da ki, vaxtsız addım ata bilməzdik. Biz hər şeyi ölçüb-biçib öz gücümüzü, eyni zamanda, digər amilləri nəzərə alaraq ən düzgün vaxt seçməli idik, ən düzgün vaxt üçün ən yaxşı vəziyyətdə olmalı idik. Xalqımız Ordumuzla tam birləşdi. Ona görə biz hamımız deyirik ki, bu, ümumxalq Qələbəsidir. Çünki xalq-iqtidar bir yumruq kimi birləşdi və cəmi 44 gün ərzində biz istədiyimizə nail olduq, tarixi ədaləti bərpa etdik, düşməni torpaqlarımızdan qovduq. 8 noyabr 2020-ci il hamımızın yaddaşında əbədi qalacaq, o cümlədən mənim. O vaxt Ulu Öndərin məzarını ziyarət etdim, ondan sonra şəhidlərin qəbrini ziyarət etdim. Şəhidlər xiyabanında Azərbaycan xalqına Şuşa müjdəsini verdin. Ulu Öndərin məzarı önündə özümə dedim ki, bu vəsiyyət də, bu sonuncu vəsiyyət də yerinə yetirildi.

İndi isə qurub-yaradırdıq, Qarabağı, Şərqi Zəngəzuru yenidən qururuq. Həyatımızda və ölkəmizin həyatında tamamilə yeni dövrdür. Bu quruculuq işlərində hər birimiz böyük həvəslə, bir məqsədlə iştirak edirik ki, keçmiş köçkünləri tezliklə öz dədə-baba torpaqlarına qaytararaq, dağılmış şəhər və kəndləri tezliklə bərpa edək və bütün dünyaya bir daha göstərək ki, biz böyük xalqıq. Bu gün nəinki Azərbaycan vətəndaşları, bütün dünya azərbaycanlıları başını dik tutub. Bizim üzümüz ağdır, alınımız açıqdır. Biz müzəffər xalqıq, qalib dövlətik və bu, əbədi olacaq!

Sonra tədbir çıxışlarla davam edib.

Türkiyə Respublikasının Ədalət və İnkişaf

Partiyası (AK Partisi) Sədrinin birinci müavini və İstanbul millət vəkili Numan Kurtulmuş AK Partinin Sədri, Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğanın təbrik məktubunu oxuyub.

Rusiya Federasiyasının "Yedinaya Rossiya" Partiyasının Ali Şurası Bürosunun üzvü,

Federasiya Şurasının Beynəlxalq məsələlər komitəsinin sədr müavini Andrey Klimov partiyanın sədri Dmitri Medvedevin, Çin Xalq Respublikasının Azərbaycandakı fəvqəladə və səlahiyyətli səfiri xanım Qo Min Çin Kommunist Partiyasının Mərkəzi Komitəsinin, Laos Xalq İnqilab Partiyası Mərkəzi Komitəsinin Xarici əlaqələr komitəsi sədrinin müavini Somfon Siçulun Laos Xalq İnqilab Partiyası Mərkəzi Komitəsinin Baş katibi, Laos Xalq Demokratik Respublikasının Prezidenti Tonqloun Sisoulizin təbrik məktublarını diqqətə çatdırıblar.

Özbəkistanın Liberal Demokratik Partiyasının İcra Komitəsinin sədri Aktam Xaitov isə Yeni Azərbaycan Partiyasına yazdığı təbrik məktubunu oxuyub.

Sonra YAP İdarə Heyətinin üzvü Arif Rəhimzadə, partiyanın Xətai rayon təşkilatının sədri Vüqar Rəhimzadə, Vətən Müharibəsi Qəhrəmanı polkovnik-leytenant Anar Mirzəyev, "Azərbaycan Bayrağı" ordenli şəhid Nurlan Mustafayevin anası Rəhilə Ramzanova, YAP İdarə Heyətinin üzvü, Milli Məclisin deputatı Mixail Zabelin, YAP-ın Naxçıvan Dövlət Universiteti üzrə ərazi partiya təşkilatının sədri Arzu Abdullayev, YAP Gənclər Birliyinin üzvü Ülviyyə Axundova, Asiya Siyasi Partiyalar Beynəlxalq Konfransının (ICAPP) Baş katibi Cho Byunq-jaen, Şimali Makedoniyanın Türk Demokratik Partiyasının sədri Beycan İlyas çıxış ediblər.

Natiqlər Ümummilli Lider Heydər Əliyevin qurucusu olduğu Yeni Azərbaycan Partiyasının yaranmasından, partiyanın 30 illik fəaliyyəti dövründə əldə edilən uğurlardan və gələcəkdə atılacaq addımlardan danışdılar. YAP-ın xalqın sevgisini və dəstəyini qazandığını, ölkədə sabitliyin təminatında avanqard rolunu davam etdirdiyini diqqətə çatdıran çıxışçılar qeyd etdilər ki, bu gün Azərbaycanın aparıcı siyasi qüvvəsi olan Yeni Azərbaycan Partiyası nəinki regionda, eləcə də, beynəlxalq arenada özünün böyük nüfuzu ilə tanınır.

Daha sonra YAP Sədrinin müavini - Mərkəzi Aparatın rəhbəri Tahir Budaqov Vyetnam Kommunist Partiyası Mərkəzi Komitəsinin, Bolqarıstanın Haqq və Azadlıqlar Hərəkatı Partiyasının təbrik məktublarını diqqətə çatdırıb. Yeni Azərbaycan Partiyasının ünvanına təbrik məktublarının gəldiyinin davam etdiyini diqqətə çatdıran YAP Sədrinin müavini bu barədə mətbuata əlavə məlumat verəcəyini bildirib. YAP-ın Mərkəzi Aparatı adından tədbirin iştirakçılarına partiyanın 30 illik yubileyi münasibətilə təbrik edən Tahir Budaqov Ulu Öndər Heydər Əliyevin işıqlı ideyaları ətrafında sıx birləşərək Prezident İlham Əliyevin siyasətinin bundan sonra da ardıcıl olaraq həyata keçirilməsi istiqamətində hər kəsə uğurlar arzulayıb. Tədbir Dövlət Himninin səsləndirilməsi ilə başa çatıb.

“Yeni Azərbaycan Partiyası ilə Türkiyənin hakim Ədalət və İnkişaf Partiyası arasında səmərəli əməkdaşlıq həyata keçirilir”

Prezident İlham Əliyev Türkiyənin Ədalət və İnkişaf Partiyasının sədrinin birinci müavini qəbul edib

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev noyabrın 21-də Türkiyə Respublikasının Ədalət və İnkişaf Partiyasının (AK Parti) sədrinin birinci müavini və İstanbulun millət vəkili Numan Kurtulmuşu qəbul edib. Numan Kurtulmuş Yeni Azərbaycan Partiyasının yaradılmasının 30 illiyi münasibətilə dövlətimizin başçısını təbrik etdi, Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğanın salamlarını Prezident İlham Əliyevə çatdırdı.

Dövlətimizin başçısı təbrikə görə minnətdarlığını ifadə etdi. Prezident Rəcəb Tayyib Ərdoğanın salamlarına görə təşəkkürünü bildirərək, onun da salamlarını Türkiyə Prezidentinə çatdırmağı xahiş etdi.

Görüşdə dostluq və qardaşlıq münasibətlərimizin bütün sahələrdə uğurla inkişaf etdi-

yi qeyd olundu, əlaqələrimizin bundan sonra da genişləncəyinə əminlik ifadə edildi.

Söhbət zamanı Yeni Azərbaycan Partiyası ilə Türkiyənin hakim Ədalət və İnkişaf Partiyası arasında səmərəli əməkdaşlığın həyata keçirildiyi vurğulanaraq, əlaqələrin perspektivləri barədə fikir mübadiləsi aparıldı.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev noyabrın 21-də Qazaxıstan Respublikasının Prezidenti Kasım-Jomart Tokayevə zəng edib. Dövlətimizin başçısı Kasım-Jomart Tokayevi prezident seçkilərində inamlı qələbə münasibətilə təbrik edib, ona Qazaxıstanın inkişafı və firavanlığı naminə prezidentlik fəaliyyətində, o cümlədən aparılan islahatların həyata keçirilməsi işində yeni-yeni uğurlar və möhkəm cansağlığı arzulayıb.

“Azərbaycan-Rusiya ikitərəfli münasibətləri bütün sahələrdə uğurla inkişaf edir”

Prezident İlham Əliyev Rusiyanın "Yedinaya Rossiya" Partiyasının Ali Şurası Bürosunun üzvünü qəbul edib

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev noyabrın 21-də Rusiya Federasiyasının "Yedinaya Rossiya" Partiyasının Ali Şurası Bürosunun üzvü, Federasiya Şurasının Beynəlxalq məsələlər komitəsinin sədr müavini Andrey Klimovu qəbul edib. Qonaq Azərbaycanın son illər əldə etdiyi mühüm nailiyyətlər, uğurlar və Yeni Azərbaycan Partiyasının yaradılmasının 30 illik yubileyi münasibətilə Prezident İlham Əliyevi təbrik etdi.

Dövlətimizin başçısı xoş sözlərə və təbrikə görə minnətdarlığını bildirdi. Söhbət zamanı Azərbaycan-Rusiya ikitərəfli münasibətlərinin bütün sahələrdə uğurla inkişaf etdiyi qeyd olundu, əlaqələrimizin bundan sonra da genişləncəyinə əminlik ifadə edildi.

Görüşdə Yeni Azərbaycan Partiyası ilə "Yedinaya Rossiya" Partiyası arasında uğurlu əməkdaşlığın həyata keçirildiyi qeyd olundu və perspektivlərlə bağlı fikir mübadiləsi aparıldı.

Rəsmi xronika

Kasım-Jomart Tokayev göstərilən diqqətə və təbrikə görə Prezident İlham Əliyevə minnətdarlığını bildirib. Söhbət zamanı Qazaxıstan Prezidentinin ölkəmizə son rəsmi səfəri çərçivəsində, eləcə də oktyabr ayında Astanada dövlət başçıları arasında keçirilmiş görüşlər məmnunluqla xatırlanıb,

həmin görüşlərdə əldə edilmiş razılıqların uğurla icra edildiyi qeyd olundu.

Kasım-Jomart Tokayev Azərbaycan Prezidentini ölkəsinə rəsmi səfərə dəvət edib. Dəvət məmnunluqla qəbul olundu. Telefon söhbəti zamanı dövlət başçıları ölkələrimiz arasında dostluq və qardaşlıq münasibətlərinin bundan sonra da uğurla inkişaf edəcəyinə əminliklərini ifadə edib, qarşılıqlı maraq doğuran məsələlər ətrafında fikir mübadiləsi aparıblar.

Prezident İlham Əliyev Asiya Siyasi Partiyalar Beynəlxalq Konfransının Baş katibini qəbul edib

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev noyabrın 21-də Asiya Siyasi Partiyalar Beynəlxalq Konfransının (ICAPP) Baş katibi Cho Byunq-jaeni qəbul edib. Qonaq Yeni Azərbaycan Partiyasının yaradılmasının 30 illiyi münasibətilə dövlətimizin başçısını təbrik etdi. O, Partiyanın əldə etdiyi uğurlar və ölkəmizin qazandığı mühüm nailiyyətlər münasibətilə Prezident İlham Əliyevə təbriklərini çatdırdı.

Dövlətimizin başçısı xoş sözlərə və təbrikə görə minnətdarlığını bildirdi. Görüşdə ICAPP-ın sabah Bakıda keçiriləcək "Sülh və təhlükəsizlik: siyasi partiyaların rolu" mövzusunda xüsusi konfransının əhəmiyyəti vurğulandı. Söhbət zamanı ölkəmizin Asiya Siyasi Partiyalar Beynəlxalq Konfransının fəaliyyətinə həmişə mühüm töhfələr verdiyi qeyd edildi, uğurlu əməkdaşlığın bundan sonra da davam etdiriləcəyinə əminlik ifadə olundu.

Prezident İlham Əliyev Özbəkistanın Liberal Demokratik Partiyasının İcra Komitəsinin sədrini qəbul edib

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev noyabrın 21-də Özbəkistanın Liberal Demokratik Partiyasının İcra Komitəsinin sədri Aktam Xaitovu qəbul edib. Aktam Xaitov Yeni Azərbaycan Partiyasının yaradılmasının 30 illiyi münasibətilə Prezident İlham Əliyevi öz adından və Özbəkistan Prezidenti Şavkat Mirziyoyevin adından təbrik etdi, Özbəkistanın dövlət başçısının xoş arzularını Prezident İlham Əliyevə çatdırdı. Aktam Xaitov Prezident Şavkat Mirziyoyevin Azərbaycan ilə qarşılıqlı əlaqələri yüksək qiymətləndirdi-

yini vurğuladı.

Dövlətimizin başçısı təbriklərə görə minnətdarlığını bildirdi, onun da xoş arzularını Özbəkistan Prezidentinə çatdırmağı xahiş etdi. Bu il ərzində Özbəkistana üç dəfə səfər etdiyini deyən Prezident İlham Əliyev Prezident Şavkat Mirziyoyevlə görüşlərini məmnunluqla xatırladı.

Söhbət zamanı Yeni Azərbaycan Partiyası ilə Özbəkistanın Liberal Demokratik Partiyası arasında əməkdaşlığın səmərəliliyinin və qarşılıqlı səfərlərin əhəmiyyəti vurğulandı.

Tahir Budaqov: “Yeni Azərbaycan Partiyası ölkəmizdə siyasi sistemə mühüm yeniliklər gətirdi”

Umummilli lider Heydər Əliyev tərəfindən yaradılan Yeni Azərbaycan Partiyası ölkəmizdə siyasi sistemə mühüm yeniliklər gətirdi. Bu sözləri jurnalistlərə müsahibəsində Yeni Azərbaycan Partiyası Sədrinin müavini - Mərkəzi Aparatın rəhbəri Tahir Budaqov deyib.

Tahir Budaqov bildirib ki, Yeni Azərbaycan Partiyası faktiki olaraq 30 il ərzində ölkəmizdə demokratik siyasi mühitin tərəfdarı olub. Son vaxtlar, xüsusilə də ölkəmizin tarixi Zəfərindən sonra Azərbaycanda və regionda yeni

geosiyasi reallıqlar yaranıb. 44 günlük Vətən müharibəsi dövründə də Azərbaycan xalqı ümummilli maraqlar naminə vahid yumruq kimi birləşmək əzmində olduğunu göstərdi. Təbii ki, bu yeni reallıqlar şəraitində siyasi partiyalar arasında münasibətlərin də yeni müstəvidə qurulmasına ehtiyac yaranıb. Prezident İlham Əliyev öz çıxışlarında yeni siyasi konfigurasiya ilə bağlı mesajlarını verib. Ümumiyyətlə, ölkəmizdə bu istiqamətdə işlər davam edir. Ümummilli maraqlar naminə siyasi partiyaların hər zaman konstruktiv dialoq qurması və əməkdaşlıq etməsi üçün imkanlar və perspektivlər var.

YAP -“Səs” birliyi

MƏTANƏT

30 il öncə ölkəmizdə cərəyan edən kaos, anarxiya və hərc-mərclik o zaman Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin Sədri işləyən ulu öndərimizə ölkənin xilasını və Yeni Azərbaycan Partiyasının yaradılması ilə bağlı ziyalılar tərəfindən ünvanlanmış və “Səs” qəzetində dərc olunmuş “Azərbaycan Sizin sözlünüzü gözləyir” tarixi müraciətində əks olunmuşdu. Müraciətdə deyilirdi: “İndiki vəziyyətdə bu çətin, məsuliyyətli işi öz öhdəsinə götürməyə qadir yeganə şəxs Sizsiniz! Siz bu gün siyasi, iqtisadi, hərbi və mənəvi blokadada olan Naxçıvan Muxtar Respublikasını məhz öz şəxsi nüfuzunuz və uzaqgörən diplomatik səriştənizlə qoruyub saxlayırsınız və idarə edirsiniz... İstərdik ki, bu işləri bütün Azərbaycan üçün görəsiniz... Azərbaycan Sizin sözlünüzü və qəti qərarınızı gözləyir”.

Ümummilli lider Heydər Əliyev ziyalılara göndərdiyi 24 oktyabr 1992-ci il tarixli “Yeni, müstəqil Azərbaycan uğrunda” cavab məktubunda Yeni Azərbaycan Partiyasının yaradılmasına və ona rəhbərlik etməyə razılıq verərək deyirdi: “Belə partiya Azərbaycanın siyasi-ictimai həyatında fəal iştirak edərək yeni, müstəqil Azərbaycan dövlətinin möhkəmləndirilməsində və inkişafında tarixi rol oynaya bilər”.

Bu tarixi cavabdan sonra 1992-ci il noyabrın 21-də Naxçıvan şəhərində Yeni Azərbaycan Partiyası təsis olundu. Ölkəmizin müxtəlif bölgələrindən gələn 550 nəfər nümayəndənin iştirakı ilə keçirilən təsis konfransında Yeni Azərbaycan Partiyasının proqram və nizamnaməsi qəbul olundu, ulu öndər Heydər Əliyev partiyanın Sədri seçildi.

Yeni Azərbaycan Partiyası yaradıldığı ilk gündən YAP-“Səs” birliyi yarandı. Həmin tarixi ilk məktubdan başlayaraq partiyanın o gündən bu günədək olan bütün fəaliyyəti “Səs” qəzetinin səhifələrində yer aldı. YAP-“Səs” birliyi gündə-günə daha da möhkəmləndi. Ulu öndərimizin bütün tarixi çıxışları, YAP-la bağlı tədbirlər, YAP-ın gördüyü işlər “Səs”-in səhifələrində tarixləşdi.

90-cı illərdə “Səs”-in atdığı bu addım tarixin qürur səhifəsidir. Bir faktı da vurğulamaq yerinə düşər ki, “Səs” bu addımına görə həmin dövrdə saysız təzyiqlərlə üzləşmiş, redaksiyanın iş otaqlarına qədər basqın edənlər tərəfindən qəzetin əməkdaşlarının həyatı təhlükə qarşısında qalmışdır. Lakin “Səs” kollektivi bütün bunlara birliyi və kəsərlə qələmi ilə sinə gərmiş, ölkəmizin gələcək taleyində mübarizlərə çevrilmişlər.

Bu gündən dünənə nəzər saldıqda, həmin dövrdə ölkəmizdə fəaliyyət göstərən qəzetlər sırasında bu addımın nə üçün məhz “Səs”ə məxsus olduğunun cavabını “Səs”-in cəsarətində, uzaqgörənliyində, tarixi hadisələrə real yanaşma qabiliyyətində açıq şəkildə görmək olur.

Çox qürurvericidir ki, YAP-ın bu gün qeyd olunan 30 illik yubileyində ölkəmizdə fəaliyyət göstərən qəzetlər içərisində “Səs”-in bu bayram sevincinə qatılmaq haqqı birinci yerdə dayanır. Bu yeri “Səs” 30 ildə YAP rəhbərlərinə nüfuzu, partiyanın dünəninin, bu günün və gələcəyin partiyası olmasına inamı, YAP-ın fəaliyyəti ilə bağlı yaratdığı arxivi ilə qazanıb. O arxiv ki, bu gün ölkəmizdə tam təfsilatı ilə yalnız “Səs”dədir. Beləliklə qürurla söyləmək olar ki, “Səs” qəzeti YAP-ın 30 illik fəaliyyət yolunun salnaməçisidir.

Sevindirici, bir o qədər də qürurvericidir ki, ulu öndərimiz “Səs” qəzeti haqqında dəyərli fikirlər söyləmişdir: “Səs” qəzeti mənim üçün çox əziz qəzetdir. 1991-ci ilin fevral ayında, Azərbaycanda kommunist hakimiyyəti dövründə mən Ali Sovetdə çıxış edəndən sonra mənim çıxışım, - xatirinizdədir, o vaxt mənim çıxışımı hörmətdən salmağa çalışdılar, onu dərc etmək də istəmədilər, amma mənə lazım idi ki, o, dərc olunsun, - “Səs” qəzetində dərc edildi. Mən Naxçıvanda işləyərkən bizim bir neçə tədbirlərimiz barədə yazıları “Səs” qəzetində dərc edib bildik. Nəhayət, “Səs” qəzeti “91-lər”in müraciətini dərc edib, mənim cavabımı dərc edibdir. Ona görə də “Səs” qəzeti bizim partiyanın tarixində ən mötəbər yer qazanmış bir qəzetdir. Görürəm ki, son vaxtlar özünün xüsusiyyətlərini itirmədən modernləşir, yaxşılaşır. Arzu edirəm ki, daha da modernləşsin və yaxşılaşsın.

Bəli, ümummilli liderimizin bu kəlamları “Səs”-in pasportudur. Bu mətbu orqanın daim gələn və gələcək səsidir. Bu kəlamlar bu qəzetin qiyməti, dəyəri, ölkəmizin müstəqilliyi, suverenliyi yolunda mübarizəsi, əqidəsidir. Beləliklə də deyə bilərik ki, ötən 30 ildə YAP-“Səs” birliyi bundan sonra da “Səs”-YAP birliyi ilə davam edəcəkdir. Bununla qürur duyuruq!

Ağdam-Xankəndi qaz xətti - seçim Qarabağ ermənilərinindir

*Əgər Azərbaycan qazından istifadə etmək istəyirsənsə
tələb edilən qanunlara tabe ol, ya da köç Ermənistanı və
orada qazpromun, yaxud İranın qazı ilə canını qızdır*

Məlum olduğu kimi, Azərbaycan rəsmi şəkil-də bəyan edib ki, SOCAR şirkəti 2025-ci ilə qədər Ağdamdan Xankəndiyə qaz kəməri çəkəcək, eləcə də qaztənzimləyici qurğu məntəqələri quracaq. Belə ki, bu məqsəd Prezident İlham Əliyevin imzası ilə “İşğaldan azad edilmiş ərazilərə Böyük qayıdış birinci dövlət proqramı” çərçivəsində də öz təsdiqini tapıb. Beləliklə, bu gün hələ də qondarma “dq” adı altında, eləcə də Rusiya sülhmərsamlarını kontingentnin (RSK) açıq-aşkar himayəsi sayəsində günəşırı həyasız bəyanatlar səsləndirən, separatçı-quldur rejimi hansı reallığı qəbul etməlidir? Yaxud rəsmi Bakının bu qərarı hansı anlamı daşıyır?

rəfindən verilən mavi yanacağın qarşısını kəsəcək. Daha dəqiq desək, Azərbaycanın ərazisində nəzarətsiz qaz bazarının, eləcə də digər enerji resurslarının qapısı bağlanacaq.

**Azərbaycanın ərazisində fəaliyyət
göstərən operatorlar qazı yalnız
qeydiyyatla alınmış sayğaclar vasitəsi
ilə Xankəndi və s. şəhərlərdə
yaşayan istehlakçılara AZN-lə
ödəniş qarşılığında satacaqlar**

Bunun ardınca isə Xankəndi və ətrafındakı qaz istehlakçıları başqa çıxış yolları qalmadığına görə qanuni qaydada SOCAR ilə müqavilə imzalamalı olacaqlar. Yeni Azərbaycanın ərazisində fəaliyyət göstərən operatorlar qazı yalnız qeydiyyatla alınmış sayğaclar vasitəsi ilə Xankəndi və s. şəhərlərdə yaşayan istehlakçılara AZN-lə ödəniş qarşılığında satacaqlar. Müqavilənin əldə edilməsi üçün isə vətəndaşlığı təsdiq edən şəxsiyyət vəsiqəsi müəyyən olunmalıdır.

Fakt budur ki, bütün bunlar artıq əvvəlcədən müəyyənləşdirilib və qərarlaşdırılıb. Daha dəqiq desək, bundan sonra daha heç bir xarici dairelər və təşkilatlar Azərbaycanı Qarabağdakı ermənilərin qazlarını kəsməsində ittiham edə bilməzlər. Konkretləşdirsək - əgər Azərbaycan qazından istifadə etmək istəyirsənsə tələb edilən qanunlara tabe ol, ya da köç Ermənistanı və orada qazpromun, yaxud İranın qazı ilə canını qızdır. Seçim özlərinindir...

Rövşən RƏSULOV

**Azərbaycana məxsus qaz kəmərinin iş
düşməsi İrandan qanunsuz yol ilə daxil
olan, habelə qazprom tərəfindən verilən
mavi yanacağın qarşısını kəsəcək**

İlk olaraq qeyd edə bilərik ki, artıq 2025-ci ilin sonuna qədər Ağdamda erməni işğalçıları tərəfindən məhv edilmiş qaz kəmərinin inşası başa çatdırılacaq. Lakin daha bir fakt budur ki, xəttin Xankəndiyə birləşdirilməsi planı hələ də orada qalan erməni silahlı birləşmələrinin tamamilə tərkisilahl edilməsinə qədər mümkün görünə bilinməz. Ancaq “İşğaldan azad edilmiş ərazilərə Böyük qayıdış birinci dövlət proqramı” artıq qəbul olunub və hədəf də müəyyən edilib!

Misal üçün, Azərbaycana məxsus qaz kəmərinin iş düşməsi İrandan qanunsuz yol ilə daxil olan, habelə qazprom tərə-

YAP-ın 30 illiyi ilə bağlı şəhər sakinlərinin fikirləri

Yeni Azərbaycan Partiyasının yaranmasından 30 il ötür. Yeni Azərbaycan Partiyası 21 noyabr 1992-ci il tarixində Ümummilli Lider Heydər Əliyev tərəfindən yaradılıb. Yeni Azərbaycan Partiyası yarandığı gündən etibarən Azərbaycanın siyasi, iqtisadi, sosial, mədəni və humanitar sahəsində mühüm rol oynayıb. Ulu Öndər Heydər Əliyevin də qeyd etdiyi kimi, Yeni Azərbaycan Partiyası dünyanın, bu günün, sabahın partiyasıdır. Yeni Azərbaycan Partiyası yarandığı ilk dövrlərdən etibarən xalqın mənafeyi, azadlığı üçün hər cür çətinliyin öhdəsindən gəlməyə çalışmışdır. Mövzu ilə əlaqədar SİA şəhər sakinlərinin fikirlərini öyrənmək məqsədilə sorğu keçirib:

Şəhər sakini Yavər Mirzəliyev: "Yeni Azərbaycan Partiyasının fəaliyyəti hər zaman tam mütə-

şəkil şəkildə təşkil olunub. Hakimi partiya hesab olunan bu siyasi qurum daima mərhələli şəkildə ölkənin daxili siyasətinə birnənalı şəkildə təsir edib. Mən bir Azərbaycan vətəndaşı kimi daima bu partiyayı dəstəkləyərək, uğurlarına sevinmişəm".

Şəhər sakini Vəqif Nuftullayev: "Yeni Azərbaycan Partiyasını yubileyləri münasibəti ilə təbrik edirəm. Arzu edirəm ki, partiyanın fəaliyyəti daha uzunömürlü olar. Mən özüm də uzun illərdir ki, parti-

yanın üzvüyəm. Hər zaman fəaliyyətlərini dəstəkləmişəm".

Şəhər sakini Yaquət Məmmədova: "Yeni Azərbaycan Partiyası Azərbaycanın simvollarından biri-

dir. Mən düşünürəm ki, Zəfər tariximizin yaşanmasında YAP-ın mühüm rolu var. Azərbaycan Respublikasında bu partiya aparıcı mövqedən çıxış edir. Bu səbəbdən Yeni Azərbaycan Partiyasını 30 illik yubiley münasibəti ilə təbrik edirəm".

Şəhər sakini Sərdar Orucov: "Yeni Azərbaycan Partiyası xalqımızın həyatında mühüm rol oynaya-

yır. Belə ki, ümummilli lider Heydər Əliyev bu partiyanın təsisçisi olub. Hazırda Ulu Öndərin fəaliyyətini cənab Prezident İlham Əliyev hə-

yata keçirir".

Şəhər sakini Fuad Qurbanov: "Yeni Azərbaycan partiyası 1992-ci il 21 noyabr tarixində Ümummilli lider Heydər Əliyev tərəfindən yaradılıb. Partiya yarandığı zaman 550 nəfərdən ibarət olub. Lakin indiki dövrdə partiyanın tərkibində

yüz minlərlə üzvü, milyonlarla təəssübkeşi var. Mən də partiyayı 30 illikləri münasibəti ilə təbrik edir, uzun ömürlər arzulayıram".

Şəhər sakini Gülpəri Məmmədova: "Yeni Azərbaycan Partiyası Azərbaycan üçün önəmli bir amildir. Təbii ki, partiyanın fəaliyyəti göz önündədir. Hər zaman partiya ölkənin bütün sahələrinə müsbət

mənada təsir edib. Düşünürəm ki, bu, belə də olmalıdır".

Abutel İlhamqızı

"YAP 30 ildə Azərbaycanı qələbəyə və xoşbəxtliyə qovuşdurub"

"Bu gün Yeni Azərbaycan Partiyasının yaranmasının 30 illiyi qeyd olunur. Bu 30 ildə YAP xalqımıza şərəflə xidmət edərək ümumxalq partiyasına çevrilmişdir". Bu sözləri SİA-ya açıqlamasında deputat Azər Badamov deyib.

Onun sözlərinə görə, YAP 30 ildə Azərbaycanı qələbəyə və xoşbəxtliyə qovuşdurub: "YAP tarixi zərurətdən meydana gəlmiş siyasi partiyadır. Digər partiyalardan fərqli olaraq YAP-ın yaradılması təşəbbüsü xalqın içindən gəlib. Çünki 90-cı illərin əvvəllərində Azərbaycan 70 ildən sonra qovuşduğu dövlət müstəqilliyini yenidən itirmək təhlükəsi ilə üzləşmişdi. Azərbaycanın çətin sınaqla qarşılaşdığı bir zamanda müxalifət partiyası kimi yaranan Yeni Azərbaycan Partiyası bir neçə aydan sonra iqtidar partiyasına və xalqımızın yeganə ümid yerinə çevrilir. Ona görə ki, bu partiyanın rəhbərliyində Ümummilli Lider Heydər Əliyev dayanırdı".

Deputat sözlərinə belə davam edib: "Heydər Əliyev sovetlər vaxtı ölkəmizə rəhbərlik edəndə geridə qalmış Azərbaycanı inkişaf etdirmiş, müstəqilliyə qovuşanda dövləti idarə edə biləcək kadr potensialı yartmışdı. Məhz Ulu Öndərin o vaxt oxutdurduğu milli kadrlar müstəqil Azərbaycan dövlətinin idarə edilməsində və ordusunun formalaşmasında əsas rol oynadı. 20 Yanvar hadisələrinə münasibət bildirməsi, uğrəngli dövlət bayrağını yenidən Naxçıvan Ali Məclisinə gətirməsi Heydər Əliyevə xalqın sonsuz inamını artırmışdı. Ulu Öndərin hakimiyyətə qayıdışı ilə YAP iqtidar partiyasına çevrilir və ziyalılardan təşkil olunmuş bu partiya Azərbaycan Respublikasının müstəqilliyinin möhkəmlənməsinə, inkişafına və dünyada tanınan nüfuzlu ölkəyə çevrilməsinə yol açdı. Partiyanın fəaliyyəti və uğurları dövlətimizin uğurları ilə üst-üstə düşür. YAP-ın hakimiyyətdə olduğu illərdə Azərbaycan güclü ordunu və iqtisadiyyatını yarada bildi. Prezident İlham Əliyev Ulu Öndər Heydər Əliyevin siyasi xəttini uğurla davam etdirdi və partiyamızın qarşısına qoyulmuş bütün vəzifələr yerinə yetirildi. Yeni Azərbaycan Partiyasının hakimiyyətdə olmasının ən böyük uğuru ölkəmizdə milli həmrəylik və birlik yaratmaqla torpaqları 30 illik erməni işğalından azad etməklə Azərbaycana qalib imicini qazandırmaqda olmuşdur".

VII Qurultayda Yeni Azərbaycan Partiyasının sədri cənab İlham Əliyev partiyanın keçdiyi uğurlu yola bir daha nəzər salmaqla partiya daxili islahatların aparılmasını və yeni reallığın çağırışlarına uyğun fəaliyyətin təşkil etməsini vacib olduğunu qeyd edərək yeni vəzifələr müəyyənləşdirdi. Partiya daxilində struktur islahatları aparıldı, yeni nizamnamə və proqram təsdiq olundu. İnəmdən və etimaddan irəli gələrək 6 müxalif partiya qərar qəbul edərək YAP-a birləşmək haqqında müraziət edərək birləşdilər. Bu gün YAP-ın sıraları günü-gündən artır və regionun ən böyük siyasi gücünə çevrilmişdir. YAP dünyanın aparıcı ölkələrin siyasi partiyaları ilə əməkdaşlıq edir. YAP-ın keçdiyi 30 illik keşməkeşli və uğurlu yol sübut etdi ki, YAP dünyanın, bu günün və sabahın partiyasıdır. Yeni Azərbaycan Partiyasının hakimiyyətdə olmağı ilə Azərbaycan daha da inkişaf edəcək, güclənəcək, çiçəklənəcək və xalqımızın firavanlığı naminə fəaliyyətini uğurla davam etdirəcəkdir".

Ayşən

"Azərbaycan xalqının yeganə ümid yeri Ulu Öndər Heydər Əliyev idi"

"Bildiyimiz kimi, Yeni Azərbaycan Partiyasının yaradılmasının 30 illiyi münasibətilə tədbirdə Prezident, Yeni Azərbaycan Partiyasının Sədri cənab İlham Əliyev çıxış edib. Xatırladım ki, 1990-cı illərin əvvəllərində Azərbaycan kifayət qədər mürəkkəb bir dövrə qədəm qoymuşdu. Belə ki, hakimiyyətin səriştəsizliyi, iqtisadiyyatın tənəzzülü, ictimai-siyasi sabitliyin pozulması və ölkənin vətəndaş müharibəsi ilə üz-üzə qalması vəziyyətin nə dərəcədə gərgin olduğunu açıq şəkildə göstərirdi. Ermənilər də bir

tərəfdən rayonlarımızı işğal edir və Bakıya doğru irəliləyirdilər". Bu sözləri SİA-ya açıqlamasında deputat Ceyhun Məmmədov deyib.

Onun sözlərinə görə, digər tərəfdən də hakimiyyət daxilində fərqli qruplar hakimiyyət uğrunda mübarizə aparırdılar: "Həmin dövrdə Azərbaycan xalqının yeganə ümid yeri Ulu Öndər Heydər Əliyev idi. O dövrdə hamının dediyi bir söz var idi ki, "Azərbaycanı bu vəziyyətdən yalnız Ulu Öndər Heydər Əliyev çıxara bilər". Beləliklə, Heydər Əliyev hakimiyyətə gəldi və Azərbaycanı bu çətin durumdan xi-

las etdi. Əgər Ulu Öndər hakimiyyətə gəlməsəydi bu gün Azərbaycanda vəziyyət çox gərgin olar, ölkəmiz daha çox torpaq itirərdi".

Deputat sözlərinə belə davam edib: "Heydər Əliyevin hakimiyyətə

tə gəlişi ilə həm də iqtisadiyyat inkişaf etdi, ölkəmiz yeni bir mərhələyə qədəm qoydu və Azərbaycan da qarşıdurmaların qarşısı alındı. YAP-ın ideologiya və prinsipləri əsasında ölkəmiz yeni inkişaf mərhələsinə qədəm qoydu. Bugünkü Azərbaycan məhz həmin dövrdə əsası qoyulan sistem əsasında fəaliyyət göstərir. Bu gün ölkəmizdə həmrəylik və iqtisadi inkişaf var. Xalqımız bütün bunları Ulu Öndərə borcludur. Çünki onun gücü, şəxsiyyəti, liderliyi və prinsipliliyi sayəsində bunlara nail olduq. Ulu Öndərin Azərbaycan xalqı qarşısındakı ən böyük xidmətlərindən biri də özündən sonra cənab Prezident İlham Əliyev kimi bir şəxsiyyəti yetişdirmək oldu. Cənab İlham Əliyev də onun siyasətini uğurla davam etdirir".

A.Vəli

NAXÇIVAN:

30 illik yubileyə 30 min yaşı töhfə

Ötən şənbə Naxçıvanda keçirilən iməciliyin Yeni Azərbaycan Partiyasının 30 illik yubileyinə həsr olunması və bu münasibətlə 30 min ağac və gül kolunun əkilməsi ilə bağlı xəbəri oxumaqla vaxtilə yol verilən səhvlər üzündən məxsus olduğu ölkədən uzaqda qalan bu qədim diyarın 30 il əvvəlinə qayıtmalı oldum. 30 ildən hələ bir neçə il də əvvəl qonşuluqdan kənar olmuşlarımız üzündən blokada vəziyyətinə salınmış Naxçıvanın o illərinə qayıtdım. O illər haqqında hər kəs danışa bilməz. O illəri görənlər, yaşayanlar və şahidi olanlar, o acıları gündəlik həyatında hiss edənlər danışa, blokadanın ilk illərinin mənzərəsini canlandırma bilərlər.

Həyat naxçıvanlıları ağacları kəsməyə vadar etmişdi İnsanlar ata-babalarının əlləri ilə əkdii, hər ilin nübarı, qidası olan, məhsulunu satıb-sovub, necə dəyərlər, bir dərdinə verdiyi barlı ağacları kəsib sobalarda yanacağa çevirirdi. Ölməmək, yaşamaq üçün evlərini həyətlərin, meşələrin, yol kənarlarının, parkların ağacları ilə isidirdi. Çünki Naxçıvanın nə qazı, nə işığı vardı. Kəsmişdilər hamısını. Onsuz da anası Azərbaycanın qoynundan uzaqlara düşən bu diyarın yeganə quru yolunu da kəsmişdilər.

İnsanlar blokadanın əzabları içərisində inləyirdi. Yüzlərlə iş yeri bağlanmışdı. Ölkə sosial-iqtisadi tənəzzül içərisində, həm də torpaqları satıb əvəzində vəzifə kürsülərinə sarılmaq məqsədində olanların idarəçiliyində məhvə doğru yola çıxmışdı. Belə bir dövrdə heç Naxçıvan yada da düşmürdü. Burada insanların hansı vəziyyətdə yaşaması, nə ilə qidalanması, evlərini nə ilə qızdırması əsla yada düşməyən məsələlərdən idi.

Naxçıvanlıların həmin illərdə tək bir ümidi vardı. O, böyük Heydər Əliyev idi. Həmin dövrdə bu çətinlikləri naxçıvanlılarla birlikdə yaşayan, çıraq işığında fəaliyyət göstərən və Naxçıvanın taleyin ümidinə buraxılmış tənha adanı xatırlatdığını vurğulayan ulu öndərimiz. Qayıdışı ilə öncə naxçıvanlıların, daha sonra isə ümumilikdə Azərbaycanın xilaskarı olan ümummilli liderimiz...

Təbiət qəbiristanlığı...

Bəli, 30 il əvvəl Naxçıvan əsl təbiət qəbiristanlığına çevrilmişdi. Burada yaşıllıqdan əsər-əlamət belə qalmamışdı. Yadımdadır, blokadanın 10-cu illərində insanlar meyvəyə həsrət qalmışdılar. Çünki həyətlərdəki bar ağacları doğranıb çoxdan sobalarda yandırılmış, külü göyə sovurulmuşdu.

Naxçıvana kənardan gətirilən meyvə-tərəvəz ehtiyacı ödəyə bilmirdi. Gözlərimin önündə şahidi olmuşam ki, alma, armud arzulayan uşaqlara anaları xiyar dilimləyib verməklə onları ovudub.

Naxçıvanda ağaca həmişə müqəddəs nemət kimi baxıblar. Buranın zəhmətkeş insanları yayın quraqlığında su növbələri günləri gecə səhərdəki yuxusuz qalıb ağacların suvarılması ilə məşğul olublar ki, onlar qurumasın. Çünki gözünü dünyaya açanların hamısının tərbiyəsi bu müqəddəslik üzərində verilib. Hələ İkinci Cahan Müharibəsi illərində insanlar görüblər ki, ağacların cəviz, ərək, tut, gilənar bari onların xilaskarı olub. Ərik, alça, tut qurusu zaman-zaman evin ununa, qəndinə, çayına, yağına çevrilib. Müharibənin ən yoxsul günlərində ərək və tut qurusu qəndi əvəz edib, camaatın çay içmək üçün neməti-

nə çevrilib.

Bütün bunları sadalamaqda məqsədim Naxçıvanda həm bəzək, həm də bar ağaclarına olan müqəddəs yanaşmanı vurğulamaq və bunun fonunda ağac kəsməyin nə dərəcədə ağır bir məsələ olduğunu anlatmaqdır.

Lakin 90-cı illərdə insanlar gərgin psixoloji vəziyyətlə üzləşə-üzleşə ağacları kəsir, kəsə-kəsə də göz yaşı axıdır, lakin yenə də kəsirdilər. Biləklərini kəsmiş kimi olsalar da, yenə də kəsirdilər. Çünki övladlarının soyuqdan donmaq, ölmək qorxusu var idi. Nəticədə isə...

Naxçıvan bozlaşmışdı

O vaxtlar kəndlərdən, rayon mərkəzindən Naxçıvan şəhərinə gələrkən yol kənarında sıralanan torpaqdan azca boylanmış ağac gövdələri adamın ürəyinə neşlər sancırdı. Onların yuxarı hissəsi blokadanın qurbanı olmuşdu. Bu mənzərələr qarşısında düşüncələrə dalır və düşündüm ki, bu ağacların, təbiətin günahı nədir? Nə üçün onlar da blokada məruz qalmalı, bizlərin yaşamaq haqqına çevrilməli idilər? Bizim həyatda qalmağımız üçün onlar məhv olmalı idilər? Naxçıvanın həmin illərini çox tez-tez xatırlamaq olmur. Axı onlar gözlərimiz onunda olub.

Sonrakı illərdə ulu öndərimiz Naxçıvanda iməciliklərə start verdi. Onun təbiətini özünə qaytarmaq üçün hər kəsin bir ağac əkməli olduğunu bildirdi. Ulu öndərin Naxçıvanda başladığı bütün işlərin, təməlini qoyduğu bütün ənənələrin davamı kimi, iməciliklər də davam etdirildi. Naxçıvan yavaş-yavaş özünə gəlməyə başladı. Naxçıvanlılar öz əlləri ilə məhv

etdikləri təbiəti öz əlləri ilə bərpa etməyə başladılar.

Təbii qaza, elektrik enerjisinə illərlə bu diyar möhtac qalsa da, məhv olan ağaclar kimi, yüzlərlə uşaq, qoca, xəstə soyuqdan aldığı xəsarətlərlə soyuq xəstəxanaların soyuq otaqlarında dünyaya əlvida desələr də, həyat davam etməkdə idi. Əsrlərlə erməni kimi murdar qonşu ilə mübarizə aparan, elə həmin illərdə Sədərəkdə yenə də o nankorların qurbanına çevrilib ata evlərinə gətirilən yüzlərlə şəhid və qazisi olan Naxçıvan ayaqları üzərində həmişəkitək durmağı bacardı. Bacardı ki, var oldu. Yaşadı və bu günlərə gəlib çıxa bildi.

30 illiyə 30 min töhfə

30 il əvvəl bu diyarda iməcilik keçirməklə ağac əkmənin təməli bu partiyayı yaradan, ona rəhbərlik edən ulu öndərimiz tərəfindən qoyulmuşdu. Yeni Azərbaycan Partiyasının 30 illik yubileyi münasibətilə Naxçıvanda 30 min ağac və gül kolunun əkilməsinin rəmzi

mənəsi də ölkəmizin inkişafında, müstəqilliyində, torpaqlarımızın işğaldan azad edilməsində müstəsna rolu olan partiya, onun liderinə hörmət və sayğı idi.

Ağacəkmə Naxçıvanda artıq bir ənənə şəklini alıb. Sanki illər öncə kəsilən ağacların haqqı hər il bir daha ödənilməkdədir. Bir kəsilən ağacın yerinə min ağac əkilərsə də, yenə də azmış kimi həmin illərin acısını unutmaması üçün təbiətə qayğıdır ki, göstərilir.

Naxçıvan bu gün onsuz da yaşıllıqlar diyarına çevrilib. O, bozlaşmış görüntülərdən əsər-əlamət qalmayıb. İndi Naxçıvanda park, xiyabanlarda gəzəndə, yol ilə ötəndə əlini uzadıb ağaclardan meyvə dəre bilirsən. Bütün şəhər, rayon və kəndlər bar üstündə olan ağaclarla əhatələnib.

Elə Naxçıvanda təbiətə qayğının bir nü-

münəsi də təbii resurslardan istifadə etməklə elektrik enerjisi istehsal etməkdir. Çünki bu, bir tərəfdən hələ də blokada olan Naxçıvanın elektrik enerjisinə olan tələbatının ödənilməsidir, digər tərəfdən bu növ enerjinin təbətə heç bir ziyan vurmamasıdır. Prezident İlham Əliyevin də dediyi kimi: "Yollarla, elektrik təchizatı, qazlaşdırma ilə bağlı - bütün istiqamətlər üzrə muxtar respublikada görülən işlər mənə çox sevinir. Təkcə onu demək kifayətdir ki, qazlaşdırmanın səviyyəsi artıq 100 faizə çatıb. Elektrik enerjisi ilə təchizat 100 faizə çatıb və Naxçıvanda çox böyük enerji potensialı yaradılıb. Vaxtilə Naxçıvanda işıq yox idi, enerji yox idi. Azərbaycandan gələn xətlər də Ermənistan tərəfindən kəsilmişdi. İndi isə Naxçıvan özünü elektrik enerjisi ilə tam təmin edir və bərpaolunan mənbədən istifadə edir. Bu, çox önəmlidir. Çünki bu, Naxçıvanın gözəl təbiətinə və ekoloji vəziyyətinə töhfə kimi qəbul edilməlidir".

Və dövlətimizin başçısının şanlı qələbəmizdən sonra Naxçıvana səfəri zamanı bölgənin sürətlə inkişaf etdiyini və bütün sahələr üzrə işlərin müsbət istiqamətdə getdiyini vurğulayaraq söylədiyi və Naxçıvanın ümumi mənzərəsini əks etdirən dəyərli fikirləri: "Sənaye potensialı inkişaf edir, artır. Naxçıvan Muxtar Respublikası son 20 il ərzində iqtisadi artımın templərinə görə rekordsındır. Ümumi daxili məhsul 10 dəfədən çox artıb".

Bəli, bu gün Naxçıvan ümummilli liderimizin başladığı uğurlu siyasətin dövlətimiz tərəfindən uğurla davam etdirilməsinin təntənəsi, çox yaxında anası Azərbaycana qovuşacağı reallaşacaq bir diyardır. Azərbaycanın qədim, tarixi diyarı...

Mətanət Məmmədova

Azərbaycan regionda sülhün təminatçısıdır

İlham Əliyev: "Biz sabitlik, proqnozlaşdırma və Ermənistan tərəfindən istənilən revanşizm cəhdləri riskinin sıfır səviyyədə olmasını istəyirik"

Ali Baş Komandan, Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə qırx dörd gün davam edən hərbi əməliyyatlar nəticəsində Azərbaycan Ermənistanın 30 il ərzində qurduğu silahlı qüvvələrini darmadağın edərək, işğala son qoydu. Ərazi bütövlüyümüzün bərpa edilməsi, münafişinin beynəlxalq hüquq normaları əsasında həll edilməsi üçün Prezident İlham Əliyevin tutduğu qətiyyətli mövqe, ordu quruculuğuna, hərbi-sənaye kompleksinin inkişafına göstərdiyi diqqət və qayğı 44 günlük Vətən müharibəsində öz sözünü demiş oldu.

Ermənistan və onun havadarları tərəfindən hərbi əməliyyatları dayandırmaq üçün Azərbaycana diplomatik və siyasi təzyiqlər göstərilə də Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev qətiyyətli siyasi iradəsini ortaya qoydu. Sülhsevər siyasət yürüdən Azərbaycan münafişinin sülh, danışıqlar yolu ilə uzun müddət həllinə nail olmağa çalışsa da mümkün olmadı. Ermənistan Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin sülh çağırışlarına hərbi təxribatlarla cavab verdi. Cənab Prezident çıxışlarının birində vurğuladığı kimi, "İkinci Qarabağ müharibəsinin nəticəsi olaraq öz əzəli torpaqlarımızı işğalçılardan azad etdik, beynəlxalq hüququ, ədaləti bərpa etdik". BMT Təhlükəsizlik Şurasının qətnamələrinin 1993-cü ildə qəbul olunduğunu, ancaq bu qətnamələrin 27 il ərzində icra edilmədiyini bildiren dövlət başçısı Ermənistanın bu qətnamələrin icrasına maraq göstərmədiyini, məhəl qoymadığını ifadə etmişdir: "Beynəlxalq ictimaiyyət, beynəlxalq birlik isə sadəcə olaraq, buna göz yumurdu və Ermənistan hər hansı bir sanksiya tətbiq edilməmişdir. Baxmayaraq ki, defələrlə Azərbaycan məsələ qaldırmışdır ki, Ermənistan qarşı sanksiyalar tətbiq edilsin, Ermənistan cəzalandırılsın. Çünki Azərbaycan ərazisinin 20 faizini işğal etmək böyük cinayətdir və işğal edilmiş torpaqlarda qanunsuz məskunlaşma aparmaq hərbi cinayətdir. Orada törədilmiş dağıntılar faktiki olaraq o torpaqları tamamilə cansız edib". Məlumdur ki, ermənilər işğal dövründə 67 məsciddən 65-ni yerlə-yeksan etmiş, qalan iki məsciddə isə heyvan - inək, donuz saxlamışlar. Azərbaycanın 44 gün ərzində apardığı əks-hücum əməliyyatları Ermənistan üçün acı sonluqla yekunlaşdı. XXI əsrin müharibəsini aparan Azərbaycan düşməni üzərində tarixi qələbəsini qazandı, doğma Qarabağımız əsl sahiblərinə qaytarıldı. Bu gün də qalib xalq olaraq ölkəmizə maraq sonsuzdur. Müharibədən sonrakı durum, Azərbaycanın mövqeyi diqqətdə saxlanılır. Bu Azərbaycanın dünya miqyasında olan yüksək imicindən qaynaqlanır. Əlbəttə ki, dövlət başçısı bütün çıxışlarında, müsahibələrində ölkəmizin haqq mövqeyini sərgiləyir və sülhsevər siyasəti dünya ictimaiyyətinə mesaj olaraq çatdırılır. Tarixi ədalət bərpa edilib. "Biz sülh

istəyirik, yetərinə müharibə oldu. Biz sabitlik, proqnozlaşdırma və Ermənistan tərəfindən istənilən revanşizm cəhdləri riskinin sıfır səviyyədə olmasını istəyirik" - deyərək Azərbaycan Prezidenti bildirib. Bu gün artıq müharibənin başa çatmasından iki il ötür. Azərbaycan öz sülhsevər siyasətini davam etdirir. "İkinci Qarabağ müharibəsinin başa çatmasından iki il keçməsinə baxmayaraq, Ermənistan sərhəddə hərbi təxribatlarını davam etdirir", - deyən Prezident qeyd edib ki, son olaraq sentyabr ayında Azərbaycan Silahlı Qüvvələri Ermənistanın hərbi təxribatının qarşısını almaq üçün qətiyyətli əks-hücum əməliyyatına başlamağa məcbur oldu: "Ermənistan dünya ictimai rəyini çaşdırmaq üçün əsassız olaraq Azərbaycanı hərbi təcavüzdə günahlandırmağa çalışır. Bu əsassız iddiaları qəti şəkildə rədd edirik. Biz öz torpaqlarımızda vuruşmuşuq və Ermənistan ordusunu məğlub edərək onları əzəli torpaqlarımızdan qovmuşuq. Biz bu gün də Azərbaycan-Ermənistan sərhədi istiqamətində öz doğma torpaqlarımızdayıq. Oktyabr ayında Praqada və Soçidə qəbul edilmiş birgə bəyanatlarda Azərbaycan və Ermənistan bir-birinin ərazi bütövlüyünü və suverenliyini rəsmən tanıdı. Bu, bir daha onu göstərir ki, Qarabağ münafişəsi tarixdə qaldı". 44 günlük Vətən müharibəsində dünya bir daha erməni terrorunu, barbarlığını, vəhşiliyini gördü. Mülki, dinc insanların hədəfə alınması, yaşayış yerlərinin dağıdılması erməni vəhşiliyini bir daha dünyaya nümayiş etdirdi. 30 ilə yaxın işğalda qalaraq dağıdılan, talan edilən ərazilərimizdə bu gün Cənab Prezident İlham Əliyevin müdrik siyasəti nəticəsində həyat yenidən dirçəlir. Həmin ərazilərdə dayanıqlı məskunlaşma üçün müasir və layiqli həyatın təmin edilməsi üçün irimiqyaslı layihələr reallaşdırılır. Erməni barbarlığı nəticəsində məhv edilmiş tarixi mədəni abidələrimiz bərpa olunur: "30 il ərzində Ermənistan işğal olunmuş ərazilərdə Azərbaycan mədəni irsinə qarşı soyqırımı törədib. Bizim şəhər və kəndlərimiz yerlə-yeksan edilib"- deyən Prezident bildirib ki, Avropa və dünyanın digər yerlərindən olan jurnalistlər də daxil olmaqla, minlərlə ziyarətçi onların bizim tarixi abidələrimizə, şəhər və kəndlərimizə etdiklərini öz gözləri ilə görüblər: "Ağdam mövcud deyil, Füzuli mövcud deyil, tamamilə yerlə-yeksan edilib və bunlar - bütün binaların qəsdən dağıdılması və dini abidələrimizin məhvi Birinci Qarabağ müharibəsi zamanı deyil, işğal dövründə törədilib. 67 məsciddən 65-i tamamilə dağıdılıb. Yerdə qalan 2 məsciddə onlar azərbaycanlıların heysiyyətini təhqir etmək üçün donuz və inək saxlayıblar". İkinci Qarabağ müharibəsinin nəticələri bölgə üçün yeni reallıqlar yaradıb. Müharibədən sonra tək Cənubi Qafqazda deyil, eləcə də dünyada mövqeyini gücləndirən Azərbaycanın beynəlxalq əlaqələri daha da genişlənir.

Zümrüd BAYRAMOVA

"Azərbaycanla hədə-qorxu və ya güc dili ilə danışmaq yolverilməzdir"

"Cənub qonşumuz İran nəhayət başa düşür ki, Azərbaycanla hədə-qorxu və ya güc dili ilə danışmaq yolverilməzdir. İran rəhbərliyi anlayır ki, sərhədlərimizdə təlimlər keçirərək şou yaratmaq, sərsem siyasi açıqlamalar səsləndirməklə Azərbaycan dövlətinin iradəsinə təsir etməz mümkün deyil". Bu fikirləri SİA-ya açıqlamasında Trend BİA-nın Baş direktor müavini, siyasi ekspert Sahil Kərimli bildirib.

S.Kərimli vurğulayıb ki, İran Ali dini rəhbərinin müşavirinin son açıqlaması faktiki olaraq Tehranın geri çəkilməsidir: "İran rəhbərləri gördü ki, Azərbaycanı təhdid etmək, hədələmək heç bir nəticə verməyəcək. Məlumdur ki, ölkələrimiz arasında yaranan gərginlikdə məsuliyyət birbaşa İranın üzərinə düşür. Azərbaycan daim İrana dost və qardaş münasibəti bəsləyib, yürütdüyü siyasətdə səmimi olub. Hətta Prezident İlham Əliyev Xudafərin körpüsünü dostluq körpüsü adlandırmışdı. Amma İran dövləti bu xoş məramı layiqincə dəyərləndirə bilmədi. Ermənistanı siyasi dəstək vermək, Qafanda konsulluğun açılması, Azərbaycanla sərhəddə hərbi təlimlər keçirilməsi, ölkəmizin suverenliyinə və ərazi bütövlüyünə yönələn hörmətsizlik İran rəhbərliyinin yol verdiyi ciddi səhvlərdir. Görünən odur ki, İranın siyasi rəhbərliyi bu addımların səhv olduğunu başa düşür. Buna görə də Azərbaycanla münasibətlərə həssas yanaşmağa qərar verilib".

S.Kərimli onu da bildirib ki, Qarabağın işğal edilməsində, sonrakı illərdə tarixi ərazilərimizin talan olunmasında İranın Ermənistanı verdiyi dəstəyi Azərbaycan xalqı unutmayıb: "Qarabağ və Şərqi Zəngəzurd tarixi, dini və mədəni abidələrimizin erməni vandalları tərəfindən dağıdılmasına, məscidlərimizin təhqir edilməsinə İranın heç bir reaksiya verməməsinə də yaxşı xatırlayırıq. İran eyni zamanda xalqımızın ermənilər tərəfindən qanlı soyqırım cinayətlərinə məruz qalmasına da göz yumub. Təəssüflər olsun ki, İran bu gün də terrorizmə, işğalçılığa, revanşist meyllərə dəstək verir, Ermənistanı himayədarlıq edir".

"Əgər İranın Ali dini rəhbərinin müşaviri öz açıqlamalarında həqiqətən səmimidirsə, rəsmi Tehran bunu əməldə də göstərməlidir. İran Ermənistanı dəstək verməkdən çəkinməli, Azərbaycanla münasibətlərin normallaşmasına nail olmalı, ölkəmizin ərazi bütövlüyünə hörmətlə yanaşmalıdır. Yalnız bu halda bölgədə sülhdən, təhlükəsizlikdən və dostluqdan danışmaq olar", - deyərək S.Kərimli bildirib.

Abutəl İlhamqızı

Doktor Eray Güclüer: "Fransa senatının qərarı və Taksimdeki terror aktı eyni mahiyyətli təzyiq vasitələridir"

Azərbaycan və Türkiyənin birlikdə yürütdükləri Qafqaz siyasətinin yaratdığı yeni geosiyasi vəziyyətdən ciddi narahatlıq keçirən imperialist qüvvələr etirazlarını müxtəlif formalarda həyata keçirir. Bu anlamda Fransa senatının Azərbaycana qarşı məlum qətnaməsi və İstanbulda törədilən son terror hadisəsi eyni mahiyyətlə ortaya çıxmış aksiyalardır. Bu fikirləri türkiyəli hərbi ekspert, ehtiyatda olan polkovnik, Altınbaş Universitetinin əməkdaşı, doktor Eray Güclüer AZƏRTAC-a müsahibəsində söyləyib.

Zaman-zaman Qafqaz və Anadolu bölgəsi başda olmaqla müxtəlif qitələrdə istismarçılıq həyata keçirən ölkələrin dünyada yeni bir güc mərkəzinin formalaşmasından böyük təlaş keçirdiklərini diqqətə çatdıran doktor Eray Güclüer deyib: "Müasir dövrdə böyük güclər sanksiyalardan açıq, terror və münafişələr yaratmaqdan isə gizli bir vasitə kimi istifadə etməklə öz istismarçı mövqelərini qorumağa çalışırlar. Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə qəhrəman Azərbaycanın Ordusunun Qarabağda qazandığı tarixi Zəfər, Türk Dövlətləri Təşkilatının təsis edilməsi, Türkiyənin Suriyada sərgilədiyi qətiyyət, bundan başqa Prezident Rəcəb Tayyib Ərdoğanın Türkiyəni enerji mərkəzinə çevirmək siyasəti dünya güclərinin imperialist maraqlarını pozmağa başlayıb. Belə olan təqdirdə Azərbaycan və Türkiyəyə qarşı açıq və gizli formalarda təzyiqlərin baş verəcəyi gözlənilən idi. Lakin Azərbaycan və Türkiyə başda olmaqla türk dövlətlərinin sülh və inkişaf siyasətinə qarşı olan tərəflər başa düşməlidirlər ki, artıq dünya dəyişib. Qoşulmama Hərəkatı, İslam Əməkdaşlıq Təşkilatı və Türk Dövlətləri Təşkilatı kimi qurumlar Avropa ölkələrinin müstəmləkə siyasətinə qiymət verməyə başlasalar hazırda dünyada günbəgün dərinləşən böhran bir göz qırpımında çıxmaz həddə çatıb".

Qarabağ Zəfərindən sonra regionda yaranmış yeni vəziyyətin bütün tərəflər üçün məqbul olduğunu diqqətə çatdıran doktor Eray Güclüer əminliklə bildirib ki, əgər kənar təsir amilləri olmasa bölgədə sülh və inkişaf konsepsiyasının əldə olunması olduqca asan və mümkündür. Çünki region ölkələri yaxşı başa düşürlər ki, hazırda Azərbaycan və Türkiyə bütün göstəricilərə görə, otuz il əvvəlkindən fərqli bir gücdə, müstəqil siyasət yürüdürlər. Hər kəs bu vəziyyətlə barışıb sülh yolu tutmağa məcburdur.

BAKİ-TBİLİSİ-QARS

15 İL - DOSTLUQ, QARDAŞLIQ YOLU

İLHAM ƏLİYEV:

“Bakı-Tbilisi-Qars dəmir yolu qitələri birləşdirir”

2007-ci il noyabrın 21-də Bakı-Tbilisi-Qars dəmir yolu xəttinin təməli qoyulduğu tarixi gün. Düz 15 il öncə 2007-ci il noyabrın 21-də Gürcüstanın Marabda kəndində Bakı-Tbilisi-Qars dəmir yolu xəttinin tikintisinin təməli qoyuldu. 1993-cü ildə Türkiyə Qarabağ münaqişəsi ilə əlaqədar Azərbaycana dəstəyi çərçivəsində Ermənistanla sərhədi bağladı və bununla da Qars-Gümrü-Tbilisi dəmiryolu da fəaliyyətini dayandırdı. Elə həmin il Azərbaycanla Türkiyə arasında bağlanan bu yola alternativ olaraq Gürcüstan üzərindən dəmiryolu xəttinin çəkilişi məsələsinin müzakirəsinə başlanıldı. Tikintiyə dair razılaşma üç ölkə arasında 2005-ci ilin yanvarında imzalandı, lakin maliyyə çatışmazlığı layihənin gerçəkləşdirilməsinə əngəl yaratdı. O zaman ABŞ və Avropa Birliyi Ermənistandan kənar keçdiyinə görə bu layihəyə qarşı çıxdılar və tikintinin maliyyələşdirilməsindən imtina etdilər. Onlar Bakı-Tbilisi-Qars dəmir yolunun tikilməsi əvəzinə, Qars-Gümrü-Tbilisi dəmir yolu xəttinin açılmasını tələb etdilər. Lakin Azərbaycanla Ermənistan arasında olan münaqişəyə görə bu tələblər rədd edildi və dəmiryolu xəttinin tikintisinin maliyyələşdirilməsini sonradan Azərbaycan öz üzərinə götürdü. Bu məqsədlə Azərbaycan Gürcüstana ildə 1 faiz dərəcəsi ilə 25 illiyinə 220 milyon dollar kredit verdi. Bakı-Tbilisi-Ceyhan boru kəmərinin 2005-ci ilin may ayında keçirilən açılış mərasimində hər üç ölkənin prezidenti yeni dəmir yolu xəttinin tikintisində maraqlı olduqlarını bir daha bildirdilər.

TARİXİ QARDAŞLIQ, TƏBİİ RESURLAR, TRANZİT İMKANLAR VƏ MÖHTƏŞƏM PERSPEKTİVLƏR BAXIMINDAN BTQ

Azərbaycan Respublikasının müasir geosiyasi müstəvidə əhəmiyyətini artıran əlamətdar hadisələrdən daha biri milli inkişaf tariximizə qızıl həflərlə həkk olundu.

Müasir dünyada beynəlxalq nəqliyyat qovşaqlarının strateji xassəyə malik olduğu bir dövrdə Bakı-Tbilisi-Qars dəmir yolu işə başladı. Onun açılışına bir sıra ölkələrin ən yüksək siyasi səviyyədə qatılması Azərbaycan xarici siyasətinin konseptual əsaslarının möhtəşəmliyini ortaya qoydu. Bakı-Tbilisi-Qars dəmir yolunun açılışı münasibətilə Bakı Beynəlxalq Dəniz Ticarət Limanında təntənəli mərasimdə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyev, birinci xanım Mehriban Əliyeva, Türkiyə Respublikasının Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan və xanımı Əminə Ərdoğan, Qazaxıstan Respublikasının Baş naziri Bakiçan Saqintayev, Gürcüstanın Baş naziri Giorgi Kvirikashvili, Özbəkistan Respublikasının Baş naziri Abdulla Aripov, həmçinin Tacikistan və Türkmənistan respublikalarından nümayəndə heyətləri iştirak etdilər.

BAKİ-TBİLİSİ-QARS DƏMİR YOLUNUN İŞƏ DÜŞMƏSİ, İLK NÖVBƏDƏ, QİTƏLƏRİ BİRLƏŞDİRİR

Bəli, Azərbaycan Bakı-Tbilisi-Qars dəmir yolunun işə düşməsi, ilk növbədə, bu, ölkəmizə imkan verir ki, özünün qitələrarası birləşdirici rolunu gücləndirsin. Bakı-Tbilisi-Qars yeni dəmir yolu layihəsi barədə danışıqlara hələ 26-29 iyul 1993-cü ildə Ankara şəhərində keçirilmiş Türkiyə-Gürcüstan arasında Qarışıq Nəqliyyat Komissiyasının iclasında başlanmışdır. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyev 14 iyun 2004-cü ildə Gürcüstana rəsmi səfəri zamanı Gürcüstandan Türkiyəyə dəmir yolu tikintisinin layihəsini dəstəklədiyini söyləmiş və Azərbaycanın da bu layihədə iştiraka hazır olduğunu bildirmişdir. Sevincdirici hal odur ki, bütün bu fəaliyyətin avanqardı iki qardaş ölkə Azərbaycan və Türkiyədir. Bakı-Tbilisi-Qars dəmir yolunun sabitliyə və təhlükəsizliyə xidmət göstərəcəyini vurğulayan Prezident İlham Əliyev deyib: “Bu yolun istifadəsi zamanı, əminəm ki, turizmin inkişafı da ge-

niş vüsət alacaq, turistlərin sayı artacaq və təbii ki, Bakı-Tbilisi-Qars dəmir yolunun uğurlu fəaliyyəti ölkələrimizin geosiyasi əhəmiyyətini artıracaq və bizim üçün əlavə imkanlar yaradacaqdır. Biznesin inkişafı üçün, qarşılıqlı faydalı əməkdaşlıq üçün Bakı-Tbilisi-Qars dəmir yolunun çox böyük əhəmiyyəti vardır”. Türkiyənin dövlət başçısı isə bildiri ki, yatırdığımız bu sərmayələrlə Bakı-Tbilisi-Qars dəmir yolu layihəsinin üstünlüyünü və cəlbədiciliyini daha da artırdıq: “Azərbaycanın Ələt limanı ilə də yalnız üç ölkəni deyil, bütün Orta Asiya respublikalarını Qərb nəqliyyat marşrutları ilə birləşdiririk. Eyni qaydada Türkmənbaşı limanı vasitəsilə Türkmənistanın, Aktau limanı vasitəsilə Qazaxıstanın Avropaya çıxışını təmin edirik”. Hər iki çıxışa diqqət yetirdikdə görmək olur ki, dövlət başçıları layihəyə tək iqtisadi aspektlərlə baxmamaqdadırlar. Onlar layihənin geosiyasi əhəmiyyətinə vurğu edirlər. Əslində, Bakı-Tbilisi-Qars dəmir yolu layihəsinin işə düşməsi gələcəkdə türk dünyasının real birliyinin yaranması üçün iqtisadi əsas çevrilə biləcəkdir. Burada bir məqamı da qeyd edək ki, BTQ Azərbaycanın və Türkiyənin geosiyasi və geoiktisadi təsir imkanlarının artmasını istəməyən bütün ölkələrin planlarını pozdu. Asiya və Avropa bazarları arasında mal mübadiləsi üçün şimala getmədən alternativ imkanlar açıldı. İtiranların içərisində isə yenə Ermənistandır.

BAKİ-TBİLİSİ-CEYHAN, BAKİ-TBİLİSİ-ƏRZURUM, CƏNUB QAZ DƏHLİZİ, TANAP VƏ TAP KİMİ LAYİHƏLƏRİN TƏŞƏBBÜSKARI, ONUN HƏYATA KEÇİRİLMƏSİNDƏ ƏSAS SÖZ SAHİBİ OLDUĞUNUN TƏSDİQİDİR

Bəli, 5 il əvvəl istifadəyə verilən və dünyanın 100 böyük layihəsinə daxil olan BTQ

ölkəmizin iqtisadi qüdrətinin artmasında mühüm rol oynayır. Belə ki, 1994-cü ildə ulu öndər Heydər Əliyevin böyük siyasi uzaqqörənliyi sayəsində imzalanan “Əsrin müqaviləsi” o illərdə Azərbaycanın müstəqilliyini və dünya birliyindəki yerini möhkəmləndirdi, ölkəmizin iqtisadi inkişafına rəvac verdi. Bu gün isə Prezident İlham Əliyevin təşəbbüsü ilə ölkəmizin həyata keçirdiyi qlobal layihələr Azərbaycanı Qafqazın liderinə, dünyanın sayılıb-seçilən dövlətinə çevirib. Bakı-Tbilisi-Ceyhan, Bakı-Tbilisi-Ərzurum, Cənub Qaz Dəhlizi, TANAP və TAP kimi layihələrin təşəbbüskarı, onun həyata keçirilməsində əsas söz sahibi məhz ölkəmiz olmuşdur. Və hər yeni layihə müstəqil Azərbaycanın təkə regionda yox, beynəlxalq arenadakı siyasi və iqtisadi çəkisini daha da artırır. Azərbaycan bu gün özünü dünyaya təkə neft və qaz ixrac edən ölkə kimi deyil, həm də Şərqi Qərblə, Şimalı Cənubla birləşdirən nəqliyyat qovşağı və logistika mərkəzi kimi təqdim edir. Xüsusilə vurğulamaq lazımdır ki, son illər ölkəmizin nəqliyyat infrastrukturunda həyata keçirilən yenidənqurma işləri, beynəlxalq layihələr, qəbul olunan Dövlət proqramları Asiya ilə Avropanın qovuşuğunda yerləşən Azərbaycanın nəqliyyat dəhlizi kimi önəmini daha da artırıb. Beləliklə, Avrasiya məkanının mühüm logistik mərkəzlərindən birinə çevrilən Azərbaycan həm də öz tranzit imkanlarını artırmağa yol açan yeni təşəbbüslərin müəllifidir. Və Azərbaycanın təşəbbüsü ilə 2017-ci il oktyabrın 30-da Bakı-Tbilisi-Qars dəmir yolu layihəsi təkə Azərbaycan və region dövlətləri üçün deyil, həm də global əhəmiyyətli tarixi hadisədir. Bir sözlə, Bakı-Tbilisi-Ceyhan, Bakı-Tbilisi-Ərzurum, Cənub Qaz Dəhlizi, Tanap və Tap kimi layihələrin təşəbbüskarı, onun həyata keçirilməsində əsas söz sahibi olduğunun təsdiqi olmaqla dostluq və qardaşlıq, qitələri birləşdirən layihələrdir. Dövlət başçımız Prezident İlham Əliyev cənablarının dediyi kimi: “Bakı-Tbilisi-Qars dəmir yolu dəmir yolu qitələri birləşdirir”.

RƏFİQƏ KAMALQIZI

Gənclik və yeniyetməlik həyatın ən mühüm dönüş nöqtələrindən biridir. Bunun ən çətin dövrlərdən biri olduğunu da deyə bilərik. Gənclik dövründə sürətli fiziki, psixoloji və sosial dəyişikliklər baş verir. Təcrübə, idealizm, qarşıdurma və qeyri-müəyyənlik, şəxsiyyət hissi, ayrılıq və fərdiləşmə dövrüdür. Yeniyetməlik dövründəki gənclər müdaxilə olunmaqdan daha çox yaxşı yönləndirilməyə və məsləhətə ehtiyac duyur. Məlum olduğu üzrə bu dövrdə gənclər çox həssas olur. Bu səbəbdən də bir sıra faktorlar onları ailədən uzaqlaşdırır.

Araşdırmalar göstərir ki, ailədən ən çox uzaqlaşan gənclər daim tənqid olunanlardır. Dağınıqlıq, texnologiya asılılığı, aşırı reaksiya bildirmə, təhlükəli dostların əhatəsinə düşmək və vəcizlik gəncləri ailədən uzaqlaşdırır ən əsas faktorlardır.

Yeniyetməlik dövründəki gənclər bir şeydən tez sıxılır, səbrsiz olur, daim öz şəxsiyyətlərini axtarır, içine qapanır və özlərini yalnız hiss edir. Bunu görmədiyimiz və onların yanında deyil, qarşısında olduğumuz zaman araya ciddi bir uzaqlıq girir.

Yeniyetməlik 11-12 yaşlarında başlayır. Gəncləri daim kontrol saxlayan və onların səhv etməyinə imkan verməyən ailələr övladlarını özlərindən uzaqlaşdırır. Bəs, nə etmək lazımdır? Onları nə tamamilə kontrol altında saxlamaq, nə də çox sərbəst buraxmalıyıq. Orta nöqtəni tutmaq çox vacibdir. Onların duyğularını an-

Gəncləri ailədən uzaqlaşdırın səbəblər nələrdir?

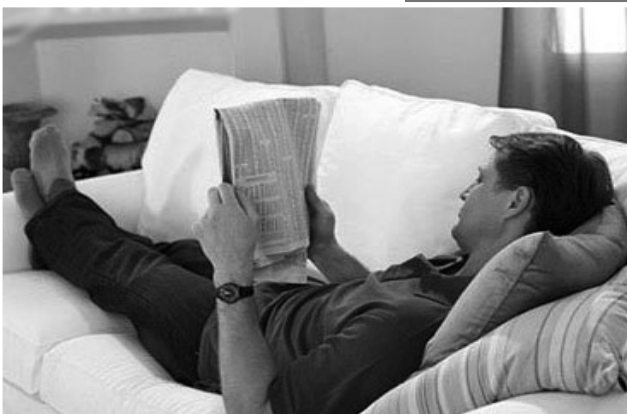
lamasaq və şəxsiyyətlərinə hörmət etməsək bizdən daha da uzaqlaşacaqlar. Bu səbəblə onlara qarşı olan davranışlarımızı süzgəcdən keçirməli və daha ehtiyatlı olmalıyıq.

Ailə birliyi xoşbəxtlik üçün vacibdir. valideynlər də həmişə eyni düşünməyə bilər. Ailədə ortaq nöqtəyə gəlib birgə qərar qəbul edilərsə, yeniyetmələr də bundan mənfi təsirlənməz. Amma həyat yoldaşları arasında fiziki və psixoloji zorakılıq olarsa, bu gənclərə mənfi təsir edir. Bu vəziyyət gəncin zamanla ailədən uzaqlaşmasına səbəb olur.

Valideynlər ailədə nə qədər səmərəli və birgə fəaliyyət göstərsələr, sağlam fəaliyyət üçün zəruri olan ailə nizam-intizamı bir o qədər yaxşı təmin edilir. Valideynlərin vəzifələrindən biri də övladlarını müstəqil fəaliyyət göstərə bilən, təşəbbüskar, özünə güvənən, üzərinə düşən vəzifələri yerinə yetirən şəxsiyyətlər kimi yetişdirməkdir. Lakin bu sadaladığımız xüsusiyyətlərə malik olacaq fərdləri yetişdirmək üçün müəyyən bir nizam-intizam təmin edilməlidir.

Ailədə birliyi pozan ən mühüm səbəblərdən biri də ər-arvad arasında olan fiziki zorakılıqdır. Bu zaman həm fiziki, həm psixoloji təzyiq göstərən, həm də ona məruz qalan şəxs yeniyetmənin gözündə zəif görünür. Biri özünü idarə edə bilmədiyi və balanssız davranışlarına görə, digəri isə qarşısını ala bilmədiyi üçün aciz roluna düşür.

Bəzən gəncə qarşı olunan tək bir şiddət davranışı travmaya səbəb ola bilər. Bundan əlavə, ər-arvadın biri-birinə etdiyi xəyanət də yeniyetməlik dövründə olan gənçə ciddi travmadır. İnternet və

mobil telefonlardan şüursuz istifadə ilə də artan bu ciddi problem valideynlərin övladlarının gözündə hörmətini itirməsinə səbəb olur və nizam-intizamın saxlanmasını çətinləşdirir. Ailədə ana və atanın biri-birinə qarşı olan güvən problemi də gəncləri ailədən uzaqlaşdırır. Bu vəziyyət gənclərin ailəyə inamını sarsıtmaqla yanaşı, onların gələcəyə ümid və inamla baxmasına mane olur.

Valideynlərin gənclərin kompüter və televiziyadan istifadə azadlığı, əks cinslə danışıq tərz, geyim tərz kimi dəyərlərlə daha çox bağlı olan məsələlərdə fərqli düşüncələri onlara mənfi təsir edir. Valideynlər uşağın yatmaq vaxtını təyin etmək, yemək qaydası, dərəcəvəli, dostları ilə gediş-geliş kimi məsələlərdə fərqli düşüncə bilər. Fikir ayrılıqları halında ana-ata övladlarına qarşı anlayışlı olmalı və ortaq nöqtəyə gəlinməlidir.

Ayşan Vəli

Ümummilli lider Heydər Əliyevin 2000-ci il 11 noyabr tarixli Sərəncamı ilə təsis edilmiş 22 noyabr - ədliyyə işçilərinin peşə bayramı günü ədliyyə orqanlarında və məhkəmələrdə böyük ruh yüksəkliyi ilə geniş qeyd olunur. Bayramla əlaqədar nazirlikdə və struktur qurumlarda silsilə tədbirlər təşkil edilir, o cümlədən ənənəvi olaraq ədliyyə veteranlarına, habelə Vətən müharibəsində yaxın ailə üzvü şəhid olmuş və yaralanmış əməkdaşların ailələrinə baş çəkilir. Ədliyyə işçiləri və hakimlər tərəfindən YAŞAT və Qarabağ Dirçəliş fondlarına könüllü ianələr edilir. Həmçinin ağacəkmə və qanvermə aksiyaları keçirilərək xalqımızın Vətən müharibəsində Zəfər yürüşünə, Azərbaycan ədliyyəsinin şanlı tarixinə və inkişaf dövrlərinə nəzər salınaraq mətbuatda silsilə çıxışlar edilir, nazirliyin internet və sosial media səhifələrində çoxsaylı məlumatlar paylaşılır.

Göstərmək lazımdır ki, Azərbaycan ədliyyəsinin şanlı tarixi 1918-ci il mayın 28-də Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin elan olunduğu gündə Ədliyyə Nazirliyinin təsis edilməsi ilə başlayıb. Həmin gün təcrübəli dövlət xadimi Xəlil bəy Xasmməmmədov ilk ədliyyə naziri təyin olunub. Həmin il noyabrın 22-də nazirliyin Əsasnaməsi təsdiq edilib, funksiya və səlahiyyətləri müəyyən edilib. Bununla da müstəqil Azərbaycan dövlətinin ədliyyəsinin əsası qoyulub.

Ədliyyə Nazirliyi o vaxtlar şəraitin çətinliyinə, imkanların və kadrların məhdudluğuna baxmayaraq, ölkənin ədliyyə sisteminin formalaşdırılması və inkişafı naminə xeyli iş görüb. İlk növbədə, ədliyyə, məhkəmə və istintaq strukturları bərpa edilib, respublikada qayda-qanunun bərqərar olması, yeni hüquq sisteminin təşkili ilə bağlı əhəmiyyətli qərarlar qəbul olunub, hüquqsünas kadrların hazırlanması və əhalinin hüquqi maarifləndirilməsi istiqamətində mühüm addımlar atılıb.

Ədliyyə Nazirliyinin fəaliyyətində çətin və müəkkəb dövrlər də olub. 1920-ci ildə ölkə işğal edildikdən sonra milli dövlətçiliyin əsas sütunlarından olan Ədliyyə Nazirliyi ləğv edilərək əvəzində Xalq Ədliyyə Komissarlığı yaradılıb və səlahiyyətləri xeyli məhdudlaşdırılıb. Sonra iki dəfə ləğv olunaraq yenidən təsis edilib, funksiyaları ayrı-ayrı vaxtlarda prokurorluq, məhkəmə orqanlarına verilib. Ədliyyə sisteminin stabil funksiya və struktura malik olmaması onun inkişafına ciddi əngəllər törədib.

Ədliyyə Nazirliyinin yenidən və əsaslı surətdə təsis edilməsi, ədliyyə işinin təkmilləşdirilməsi isə 1970-ci ilə - ümummilli lider Heydər Əliyevin Azərbaycana rəhbərliyinin birinci dövrünə təsadüf edir. Belə ki, 1970-ci il oktyabrın 27-də Azərbaycan SSR Ali Sovetinin qərarı ilə Ədliyyə Nazirliyi yenidən təsis edilib və bununla da respublikanın ədliyyə tarixində yeni mərhələ başlayıb. Həmin dövrdən etibarən Ədliyyə Nazirliyi sabit fəaliyyət göstərərək, məhkəmə orqanlarına təşkilati rəhbərliyi həyata keçirib, əhaliyə hüquqi yardımı yaxşılaşdırıb, notariat fəaliyyətinin və məhkəmə ekspertizalarının aparılmasını təmin edib, ümumiyyətlə, onun gələcək inkişafı üçün əlverişli şərait yaradılıb.

Müstəqillik illərində Ədliyyə Nazirliyində və bütövlükdə, ölkəmizin məhkəmə-hüquq sistemində əsaslı islahatlar aparılıb. Bu mühüm sahədə fəaliyyətin təkmilləşdirilməsi, ədliyyə orqanlarının inkişafı, ədalət mü-

104 İL - Azərbaycan Ədliyyəsi inkişaf yolundadır

hakiməsinin səmərəliliyinin artırılması, müstəqil məhkəmə hakimiyyətinin möhkəmləndirilməsi, innovasiyaların tətbiqinin genişləndirilməsi üzrə genişmiqyaslı tədbirlər həyata keçirilib.

Ümummilli lider Heydər Əliyevin 2000-ci il 11 noyabr tarixli sərəncamı ilə Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti tərəfindən Ədliyyə Nazirliyinin Əsasnaməsinin təsdiq edildiyi gün - noyabrın 22-si Ədliyyə işçilərinin peşə bayramı kimi təsdiq olunub. Bu sərəncam Azərbaycan ədliyyə sisteminin inkişafına göstərilən xüsusi diqqət və qayğının təzahürü olmaqla, bu sahədə tarixi varisliyi də təsbit edib.

Ötən dövrdə ədalətli məhkəmə hüququnun ayrılmaz tərkib hissəsi olan məhkəmə qərarlarının icrası işi də yenidən qurulub. İlk növbədə, icra xidmətinin fəaliyyəti və strukturu təkmilləşdirilib, Konstitusiyada məhkəmə qərarlarının icra olunmasına görə məsuliyyət təsbit olunub. Qanunvericilik əsaslı şəkildə yenilənərək təsirli icra mexanizmləri yaradılıb, icra məmurlarının səlahiyyətləri genişləndirilib, məhkəmə və digər orqanların qərarlarının icra edilməsinə görə inzibati və cinayət məsuliyyəti sanksiyaları sərtləşdirilib.

Ədliyyə fəaliyyətinin tənzimlənməsi üçün 2006-cı ildə "Ədliyyə orqanlarında qulluq keçmə haqqında" Qanun qəbul olunub, "Ədliyyə orqanlarının inkişafı haqqında" fərman imzalanıb. Bununla da Ədliyyə Nazirliyinə hüquq-mühafizə orqanı statusu verilib, yeni vəzifələr həvalə edilməklə onun strukturu təkmilləşdirilib.

Azərbaycan ədliyyəsinin müasir tarixində baş vermiş mühüm hadisələrdən biri də respublikamızda ilk dəfə olaraq Ədliyyə Nazirliyinin regional şöbələrinin yaradılmasıdır. 2006-cı ildə ölkə Prezidentinin ədliyyə orqanlarının inkişafı haqqında fərmanına uyğun olaraq, yaradılmış şöbələr bölgələrdə ədliyyə orqanlarının işini əlaqələndirir, bələdiyyələrin fəaliyyətinə inzibati nəzarəti həyata keçirir və onlara metodiki kömək göstərir, qanunvericiliklə müəyyən edilmiş cinayətlər üzrə ibtidai istintaq aparır, qeydiyyat və notariat işinin, məhkəmə qərarlarının icrasının təşkilində iştirak edir.

Vətəndaşlarla daha rahat və çevik formada əlaqə saxlamaq, yaranmış problemlərlə bağlı onları maraqlandıran sualları dərhal cavablandırmaq məqsədilə Ədliyyə Nazirliyinin "Qaynar xətti"ni də fəaliyyət göstərir.

Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə aparılan hərtərəfli uğurlu islahatlar respublikamızın beynəlxalq hüquqi integrasiya prosesini də sürətləndirib. Ədliyyə Nazirliyi tərəfindən hüquqi sahədə əməkdaşlığın daha da genişləndirilməsi məsələsi daim diqqət mərkəzində saxlanılır.

Dövlət başçısı tərəfindən son illər ərzində ədliyyə sisteminin müasirləşdirilməsi və müstəqil məhkəmə hakimiyyətinin daha da gücləndirilməsi üzrə çox mühüm həm nəzəri, həm də praktiki əhəmiyyət daşıyan əhəməli qərarlar verilib. Azərbaycan ədliyyəsinin inkişafını təmin edən ardıcıl tədbirlər həyata keçirilərək səlahiyyətləri genişləndirilib, istintaq aparatı, bələdiyyələrin fəaliyyətinə inzibati nəzarət institutu, icra xidməti yaradılıb, nazirliyin cəmiyyətdə rolu əhəmiyyətli dərəcədə artıb.

Ölkə Prezidentinin 2018-ci il 18 dekabr tarixli sərəncamı ilə ədliyyə sahəsində islahatların davamlılığın təmin olunması məqsədilə "Azərbaycan Ədliyyəsinin inkişafına dair 2019-2023-cü illər üçün Dövlət Proqramı"nın qəbul olunması ədliyyə və məhkəmə sahəsində islahatların gələcək inkişaf perspektivlərini müəyyən edib. Dövlət başçısının "Məhkəmə-hüquq sistemində islahatların dərinləşdirilməsi haqqında" 2019-cu il 3 aprel tarixli fərmanı isə ədliyyə və məhkəmə sistemi üçün mühüm "yol xəritəsi" olmaqla bu sahədə islahatların yeni mərhələdə davamına rəvac verib.

Artıq iki ildir ki, xalqımız, bütövlükdə, dünya azərbaycanlıları Ermənistan üzərindəki tarixi qələbənin sevinci ilə yaşayır. Prezident, Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə müzəffər ordumuz 30 illik işğala son qoydu və Azərbaycanın ərazi bütövlüyü təmin olundu. Bu gün hər birimiz on illər boyu gözlədiyimiz böyük Qələbənin sevincini yaşayırıq. Ərazi bütövlüyümüzün təmin olunması dövlətçilik tariximizi şərəfləndirdi, intizarında olduğumuz qələbənin se-

vincini yaşatdı. Haqq-ədalət uğrunda mübarizəmizin nəticəsi olan bu qələbə xalqımızı daha da bütövləşdirdi, mübariz etdi, milli həmrəyliyimizi gücləndirdi.

Bu gün Azərbaycan kənardan heç bir kömək almadan Qarabağın əvvəlki həyatını özünə qaytarmaqdadır. Şuşada Türkiyə-Azərbaycan Birgə Bəyannaməsi imzalanıb. Şuşada "Xarı bül-bül" musiqi festivalı, "Vaqif Poeziya Günləri", "Milli Musiqi Günü" keçirildi.

Azərbaycan dövləti hazırda düşməndən təmizlənən ərazilərin bərpası və yenidən qurulması ilə bağlı layihələrin reallaşdırılmasını diqqət mərkəzində saxlayır. Dövlətimizin başçısı tərəfindən erməni vandalizminin qurbanı olan yaşayış sahələrində mühüm strateji obyekt-lərin, müəssisələrin təməli qoyulur, tikinti işləri getdikcə geniş vüsət alır, yüksək texnologiyaların tətbiqinə start verilir.

Birinci vitse-prezident, Heydər Əliyev Fondunun rəhbəri Mehriban xanım Əliyevanın şəxsi diqqəti və nəzarəti ilə düşməndən təmizlənən bölgələrdə yerli və xarici mütəxəssislərin iştirakı ilə bütün tarixi, mədəni, dini abidələrimiz, eləcə də digər xalqlara məxsus inanc yerləri bərpa olunaraq əvvəlki görkəminə qaytarılır, Azərbaycanın zəngin xəzinəsi kimi gələcək nəsillərə ötürülür.

Bu gün dünyanın ən qabaqcıl texnologiyaları alternativ enerjiden istifadənin stimullaşdırılmasına və ekoloji tarazlığın təmin edilməsinə yönəldildiyindən, Qarabağın bərpa-yenidənqurma mə-sələlərində də bu istiqamət əsas götürülür. Başqa sözlə, "yaşıl enerji" zonası kimi bərpa olunması nəzərdə tutulan Qarabağın dünyanın ən müasir yaşayış məskənlərindən biri olaraq yenidən qurulmasına xüsusi əhəmiyyət verilir.

Qarabağa "Böyük Qayıdış" davamlı olaraq həyata keçirilir. Doğma torpaqlarından, dədə-baba yurdundan qovulan məcburi köçkünlərimizin bir neçə ailəsi artıq Zəngilan rayonunun Ağalı kəndinə köçürülüb. İşğaldan azad olunan ərazilərimizin hər birində bərpa quruculuq işləri durmadan davam edir.

Dövlət başçısının işğaldan azad olmuş ərazilərdə müvəqqəti xüsusi idarəetmənin təşkilinə dair tapşırıqlarına uyğun olaraq, Ədliyyə Nazirliyi üzrə 01.11.2020-ci il tarixli əmrə kompleks tədbirlər müəyyən olunub, o cümlədən ədliyyə nazirinin rəhbərliyi ilə qərargah yaradılıb, zəruri təşkilati işlər görüldü. İşğaldan azad edilən ərazilərdə ədliyyə və məhkəmə fəaliyyətinin təşkili və ədliyyə orqanlarının işinin əlaqələndirilməsi məqsədilə Qarabağ Regional Ədliyyə İdarəsi yaradılıb. Bundan başqa, işğaldan azad olunan rayonlarımızda gələcəkdə aidiyyəti üzrə yeni regional apelyasiya və ixtisaslaşmış - kommersiya, inzibati, ağır cinayətlər, hərbi məhkəmələrin yaradılması nəzərdə tutulur. Ədliyyə işçiləri tezliklə yenidən qurulacaq Qarabağda da vətəndaşlara xidmət göstərəcəkləri günü böyük səbirsizliklə gözləyirlər.

Bəli, bu gün biz Ədliyyə əməkdaşlarının sevinci ikitəkdir. Çünki, həmişə böyük həvəslə gözlədiyimiz 22 Noyabr - Peşə Bayramımızın tarixi ilə eyni aya, illərlə yolunu gözlədiyimiz və hazırda qurur hissi ilə qeyd etdiyimiz 8 Noyabr - Zəfər Günü də yazıldı. Bu münasibətlə bütün Xalqımızı və Ədliyyə işçilərini ürəkdən təbrik edir, fəaliyyətimizdə uğurlar diləyirəm!

Röyal Talibov
Azərbaycan Respublikası
Ədliyyə Nazirliyinin
Məhkəmə Ekspertizası
Mərkəzinin əməkdaşı

Vilayəti nə demək istəyib?

Yaxud, ox öz yayından çoxdan çıxıb...

Noyabrın 20-də bir qolu SE-PAH-a bağlı olan İranın Tasnim informasiya agentliyi ki-fayət qədər diqqət çəkən və özündə bir sıra müəmmalar doğuran məlumatla çıxış edib. Daha dəqiq desək, məlumatda İranın ali dini lideri Xamneyinin beynəlxalq işlər üzrə məsləhətçisi Vilayətinin Azərbaycanla bağlı fikirləri qeyd olunub. İlk baxışdan Vilayətinin fikirləri bir növ son vaxtlar tərəflər arasında yaranmış gərniliyin aradan qaldırılması yönündəki mesaj təsirini bağışlaya bilər. Ancaq digər tərəfdən baxdıqda, yaxud təhlil edildikdə onun görünməyən tərəfləri üzə çıxmağa başlayır. Bir sıra yerli agentliklər Vilayətinin fikirlərinin nədənsə "yumşaq" tərəflərini ictimailəşdiriblər, məsələn, "Azərbaycan bizim gözü-müzün işığıdır", ya da "Azərbaycana hücum olarsa İran yardım edəcək" və s... Ancaq sən demə bu fikirlərin başqa tərəfi də var imiş..!

Vilayətinin fikirləri ilə sərhədlərimizdə Araz çayı üzərinə panton körpü açmaq kimi hərbi təlimlər keçirilməsi faktı üst-üstə düşür

Misal üçün, Vilayətinin "Baxmayaraq ki, bizimlə Arazın şimalında yaşayan azərbaycanlılar arasında ayrılma mövcuddur, biz sərhədləri silməyə və hər hansı yeri tutmağa cəhd etmirik" fikirləri ilə bu yaxınlarda onun ölkəsinin sərhədlərimizdə Araz çayı üzərinə panton körpü açmaq kimi hərbi təlimlər keçirilməsi faktı üst-üstə düşür.

Keçək digər ikibaşlı fikirlərə: "Azərbaycan İranın mühüm hissəsi kimi olub, qalır və bundan sonra da qalacaq... Hər bir azərbaycanlı iranlıdır, hər bir iranlı isə azərbaycanlıdır, hətta baxmayaraq ki, azərbaycanlı və iranlı İranın hüddurlarından kənardadırlar və başqa pasport daşıyırlar".

İlk növbədə Azərbaycan əsla və heç vaxt İranın mühüm hissəsi olmayıb, bundan sonra da olmayacaq və hər bir azərbaycanlı iranlı ola bilməz, bu ümumiyyətlə mümkün deyil. Mümkündür ki, İrandakı mollakratiya rejiminə satılmış dırnaqarası azərbaycanlılar istər İranda, istərsə də İrandan kənarda xainlik edirlər, amma bunu bütövlükdə Azərbaycan xalqının adına yazmaq yolverilməzdir!

Onun ixtisar olunmuş fikirlərində Azərbaycanın dahi şairi Nizami Gəncəvi "dahi fars şairi" kimi göstərilib

Vilayətinin ixtisar olunmuş fikirlərində Azərbaycanın dahi şairi Nizami Gəncəvi "dahi fars şairi" kimi göstərilib, hətta bildirilib ki, sən demə ruslarla müharibələr fars taxt-tacının varisinin rəhbərliyi altında aparılıbmış (!!).

Vilayəti bu yaxınlarda ölkəsinin XİN rəhbəri Abullahiyanın, eləcə də ölkə rəhbərliyinin Azərbaycana qarşı təhdid dili ilə danışmasını da nədənsə unudub. Halbuki rəsmi Tehran açıq-aşkar Zəngəzur dəhlizinə qarşı olduğunu bəyan edir! Hər halda, "Ögər regionun hər hansı bir ölkəsi İranın şimal-qərbində təhlükəsizliyi və sərhədləri pozmağa cəhd edərsə biz mütəlak buna qarşı çıxacağıq və ona mane olacağıq" bəyanatını

da İranın XİN başçısı Ermənistanla rəsmi səfəri zamanı bəyan etmişdi. Təkcə bu faktın özü Tehranın Bakıya qarşı açıq təhdidi anlamını daşıyır!

Azərbaycan müstəqil ölkədir və hər hansı digər ölkənin yersiz tələblərinə ümumiyyətlə ciddi baxmır, baxmayacaq da!

Bu gün İranın başıəmmaməli başbilənləri İsraili nəzərdə tutaraq "sionistlərlə" əməkdaşlıq məsələsini ortaya atır. Tehran Bakının İsraildə səfirlik açması qərarından da nədənsə qeyzə gəlir və Vilayəti onu da unudur ki, Azərbaycan müstəqil ölkədir və hər hansı digər ölkənin yersiz tələblərinə ümumiyyətlə ciddi baxmır, baxmayacaq da!

Beləliklə, Vilayətinin sözügedən yanaşma tərzi yalnız Bakıya deyil, həm də İslam və şiəlik pərdəsi altında mənfur siyasət yürüdərək əslində fars şovinizminə söykənən mollakratiya rejiminə qarşı azadlıq mücadiləsi aparan Cənubi Azərbaycan soydaşlarımıza tərəf yönəlib. Tehran rejimi məhz özlərini "azərbaycanlı" adlandıran nökrələrini ortaya ataraq bu vasitə ilə nər hansı uğur qazanacaqlarını düşünürlər. Fəqət, ox öz yayından çoxdan çıxıb...

Rövşən RƏSULOĞ

SİYASİ RAKURS + ÖZƏL

Kremlin Qarabağa atdığı "desantı" bu dəfə erməni KİV-lərinin hədəfində

Armenianreport:
"Vardanyanın fikirləri hər kəsi avam, savadsız və gülünc yerinə qoymaqdan başqa bir şey deyil"

Rusiya və-təndaşlığından imtina edən və məhz Kremlin Qarabağa göndərdiyi "siyasi desantı" - Ruben Vardanyan Ermənistan KİV-ləri tərəfindən hədəfə alınmağa başlanıb. "İlham Əliyev açıq şəkildə bəyan edir ki, onun üçün "artsax xalqı" (dırnaqlar bizimdir) yoxdur, Qarabağ münaqişəsi başa çatıb, Rusiya sülhməramlılarının isə günləri sayılıb. Lakin Vardanyan elə görüntü yaradır ki, sanki hər şey nəzarət altındadır".

SİA xəbər verir ki, bu barədə Ermənistanın Armenianreport saytının analitik bölməsində yazılıb. Belə ki, kimsəyə sirr olmayan və Kremlin Qarabağa atdığı "desantı" kimi bilinən, eləcə də Ermənistanın mövcud hakimiyyətinin devrilməsi üçün Azərbaycanın ərazisini öz təbircə "trampoline" çevirən Vardanyanın səsləndirdiyi fikirləri nə qədər səslə-küylü görünərsə erməni mediasının tənqidinə tuş gəlib.

Erməni mediası:
"Reallıqda Azərbaycan Prezidentinin Avropa İttifaqının Şərq tərəfdaşlığı üzrə xüsusi nümayəndəsi Dirk Şubeli və nümayəndə heyətini qəbul edərkən nə deməsinə nəzər salmaq kifayət edər"

Məsələ, adıçəkilən sayt Vardanyanın özünün Facebook səhifəsi vasitəsi ilə "Mən Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin "artsaxla" birbaşa dialoqunu alqışlayıram. "Artsax" bu prosesdə subyektlə olmalıdır" fikirlərini yazaraq qeyd edir ki, əslində, Vardanyanın həmin fikirləri hər kəsi avam, savadsız və gülünc yerinə qoymaqdan başqa bir şey deyil və həmin fakt özünü sübuta yetirir. SİTAT: "Buna şahid olmaq üçün Bakının xəbər saytlarına daxil olmaq və reallıqda Azərbaycan Prezidentinin Avropa İttifaqının Şərq tərəfdaşlığı üzrə xüsusi nümayəndəsi Dirk Şubeli və nümayəndə heyətini qəbul edərkən nə deməsinə nəzər salmaq kifayət edər. Orada Ruben Vardanyanın

optimist bəyanat səsləndirməsinə səbəb olacaq heç bir söz deyilməyib". Armenianreport bununla yanaşı, Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin əslində, hansı bəyanat səsləndirməsini diqqətə çatdırıb. SİTAT: "Hesab edirəm ki, Ermənistanın həqiqətən də nə istədiyi barədə açıq olması vacibdir. Əgər onlar Qarabağdakı ermənilərin hüquqlarından, təhlükəsizliyindən danışmaq istəsələr bu heç bir işə yaramayacaq. Biz bu barədə Qarabağda yaşayan ermənilərlə danışmağa hazırıq, amma Moskvanın göndərdiyi Vardanyan kimi cibində rus xalqından oğurlanmış milyardlarla pulu olan adamlarla deyil. O, Moskvadan çox dəqiq bir gündəmlə (yəni planla) ora göndərilmişdir".

Armenianreport Azərbaycan Prezidentinin sözlərini təsdiqlədi: "Burada Ruben Karlenoviçin məlum keçmişləri ilə bağlı nəyə isə etiraz etmək çətinidir, bəli, o Rusiya vətəndaşlığından imtina edib, ancaq o Rusiya və Kremlə bağlı insan olub, qalır və olacaq"

Adıçəkilən erməni informasiya resursu İlham Əliyevin fikirlərində ümumiyyətlə, "artsax" ifadəsinin olmadığını nəzərə çatdırıb və qeyd edib ki, Azərbaycan Prezidenti açıq şəkildə Vardanyanın kim olduğuna işarə edib. Üstəlik, Armenianreport dolayısı ilə Azərbaycanın dövlət başçısının sözlərinə haqq da qazandıraraq SİTAT: "Və burada Ruben Karlenoviçin məlum keçmişləri ilə bağlı nəyə isə etiraz etmək çətinidir, bəli, o Rusiya vətəndaşlığından imtina edib, ancaq o Rusiya və Kremlə bağlı insan olub, qalır və olacaq".

Erməni saytı daha bir məqama da toxunaraq qeyd edib ki, əslində Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev Vardanyana deyil, Putinə eynam vurub: "Rusiyanın dövlət başçısı Azərbaycan Prezidentinə zəng

edib. Rəsmi məlumata görə, aparılan telefon danışığı zamanı dövlət başçıları iqtisadi-ticarəti və enerji sahələri üzrə əməkdaşlıq məsələlərini müzakirə ediblər. Və kifayət qədər aydındır ki, dövlət başçıları Əliyevin Avropa İttifaqının nümayəndə heyətini qəbul etdiyi zaman səsləndirdiyi fikirlərini də müzakirə ediblər".

Daha bir diqqət çəkən məqam. SİTAT: "Putin öz həmkarlarına çox az hallarda zəng edir. Yalnız vacib olduğu zaman. Üstəlik, Rusiya ilə Azərbaycan arasında iqtisadi-ticarəti və enerji sahələri üzrə əməkdaşlıq haqqında həmin ərəflərdə Bakıda olan Rusiya Federasiyasının hökumət başçısı Mixail Mişustin də danışa bilərdi. Bakıda 11-ci Azərbaycan-Rusiya regionlararası forum keçirilirdi".

Erməni saytı: "İlham Əliyev üçün "artsax", "artsax xalqı" yoxdur, o deyir ki, erməni əsilli Azərbaycan vətəndaşları var"

"Nəticədə isə iş onda deyil ki, rəsmi nə deyilib. Azərbaycan öz gündəliyini irəli sürür və orada "artsaxın" tanınması məsələsi mövcud deyil. Axı Əliyev daha əvvəl də Putinlə Soçidə keçirdiyi görüşü zamanı bu haqda danışmış. O, münaqişəni həll edilmiş sayır. Onun üçün "artsax", "artsax xalqı" yoxdur, o deyir ki, erməni əsilli Azərbaycan vətəndaşları var", deyərək davam edən Armenianreport əlavə edib ki, Vardanyan da bu barədə kifayət qədər məlumatlıdır. SİTAT: "O (Vardanyan) onu da bilir ki, Əliyev tərəfindən verilən fərmana görə, "stepanakert" (Xankəndi) də daxil olmaqla Qarabağ iqtisadi zonası yaradılıb. Nəhayət, Vardanyan Rusiya sülhməramlıları ilə bağlı Azərbaycanın mövqeyindən də xəbərdardır. Bakıda israrla bildirilir ki, onların regionda əlavə müddətə qalmaları mümkün deyil".

İttiham: "Yəqin ki, Ruben Vardanyana Azərbaycanın bu planları barədə anlatmağa ehtiyac yoxdur"

Sayt sonda daha bir məqama toxunub. SİTAT: "Məhz 2025-ci ildə, rusyalı sülhməramlıların gedəcəkləri vaxtda Azərbaycan hökuməti Ağdamdan Xankəndiyə qaz kəmərinin tikintisini inşa edəcək və orada qaztənzimləyici məntəqələr yerləşdirəcək. Yəqin ki, Ruben Vardanyana Azərbaycanın bu planları barədə anlatmağa ehtiyac yoxdur. Orada (Azərbaycanda) "stepanakertin" (Xankəndinin) nəzarətləri altına keçəcəyindən əmindirlər. Ancaq Vardanyan guya hər şeyin nəzarət altında olması görüntüsünü göstərir".

Armenianreport sonda Vardanyanın məhz bu cür manipulyasiya xarakterli siyasi yol seçməsinin uğur qazana bilməyəcəyini yazıb.

Rövşən RƏSULOV

Vali Vəliyev

Mollanın məsəli

Dad qanmaz əlindən. Məncə, el arasında özünü səfeh yerinə qoyan, özünü kütbeyin, gerizəkəli kimi təqdim edənlər haqqında belə deyirlər. Deyənlər haqlıdır, çünki o kəs ki, gördüklərindən, eşitdiklərindən, şahidi olduğu hadisələrdən nəticə çıxara bilmir, yaxud bunu görməzdən gəlir, bəli, "dad qanmaz əlindən" deməkdən başqa yolumuz qalmır.

Uzağa getməyək, ermənilər barədə dediklərimiz, uzun illər, düz 30 il torpaqlarımızda "at oynatdılar", işğal etdikləri ərazilərimizdə vandallıq etdilər, dədələrinin malı imiş kimi kəndlərdə şəhərlərdə pula gədən nə var idisə söküb-satdılar, azərbaycanlıların illər uzununu diş və dirnağı ilə yığdığı var-dövlətini, evini-əşiyini dədələrinin malı kimi satıb-sovdular. Harayımız-həşirimiz göyə dirənsə də yerdə bir Allahın xulu bu vandalizmə dur demədi, erməniləri qınamadı. Bu gün isə çərxi-fələk dönüb, haqq gəlib, batıl zahir olub. Ermənilərin kükrünə birə düşüb, törədikləri vəhşiliklərin hesabının sorulacağı gün gəldikcə yaxınlaşır. Mühərribədə burunları ovuldu, torpaqlarımızdan qovuldular, amma hələ də etdikləri cinayətlərə, xalqımıza, dövlətimizə vurduqları ziyanə, zərərə, dağıntılara görə ödəyəcəkləri hesabdan danışırıq.

Amma Ermənistan və erməniləri bu hesab barədə düşünmək əvəzinə yenə yanlış yol seçiblər. Ermənistanın keçmiş ədliyyə naziri Gevorg Danielyan deyib ki, Ermənistan öz maraqlarını təmin etmək üçün bütün mövcud hüquqi imkanlardan istifadə etməlidir. Onun sözlərinə görə, Ermənistan mövcud imkanlar arsenalından düzgün istifadə etmir və Bakı bundan istifadə edir: "Bu gün Azərbaycan təzminat elan edərkən öz qələbəsi ilə öyünür. Yəni orta əsr terminlərindən istifadə edir. Müasir dünyada töhfələr ləğv edilib, beynəlxalq hüquq bunu qadağan edir".

Keçmiş nazir deyib ki, əgər bu cür proseslər dövlət tərəfindən əlaqələndirilsə, peşəkarların potensialından maksimum istifadə edilsə, yalnız bu, Azərbaycanı susmağa məcbur edə bilər. O, əmin olduğunu təkcə Azərbaycana qarşı deyil, həm də təcavüzün birbaşa iştirakçısı olmuş Türkiyəyə qarşı yönəlməlidir. Ermənistan beynəlxalq məhkəmədə yalnız Azərbaycana qarşı iddia qaldırır. Türkiyə haqqında isə bir kəlmə də yoxdur".

Danielyan etiraf edib ki, Türkiyə məsələsində müəyyən çətinliklər ola bilər, çünki "beynəlxalq ədalət və siyasətin bir-biri ilə əlaqəli olduğu" ümumi anlayış var. Buna baxmayaraq, bütün hüquqi imkanlardan istifadə edilməlidir. Artıq bu gün erməni tərəfinin beynəlxalq hüquqi strukturlarda onlara kompensasiya ödənilməsinə tələb edən məcburi köçkünlərin maraqlarını necə təmsil edəcəyi barədə düşünmək lazımdır. Unutmamalıyıq ki, bu insanlar təkcə Azərbaycanın deyil, Türkiyənin də başladığı zorakılıq və müharibə nəticəsində öz yurd-yuvasından dirdəgin düşüb.

Bəli, ermənilər 1991-ci ildən 2020-ci ilə qədər beyinlərində, yaddaşlarında nə yazılıbsa onu sanki silib atıblar. Bu gün Azərbaycandan təzminat tələb edirlər, ölkəmizi beynəlxalq məhkəmələrlə hədələyirlər. Səbəb də bunu göstərir ki, guya Azərbaycan "Artsax" adlı qondarma "erməni dövləti"nin ərazisini işğal edib, ermənilərin malını-mülkünü ələ keçiriblər. Sual olunur, kim kimin yurdunu, ərazisini işğal edib, kim kimin evini, mülkünü ələ keçirib? Nə qədər qanmaz olasan ki, bir xalqın başına gətirdiklərini unudasan, işğal və onun nəticələrini gözdən uzaq tutasan? Bunun üçün sadəcə, yaramazın təkli olmalısan. Danielyan sıradan bir erməni deyil, keçmiş ədliyyə naziridir, hüquqşünasdır, beynəlxalq qanunları da çox yaxşı bilir. Elə adama od qoyan da budur, erməninin ağıllısı budursa, o biri dəlillərdən, qanmazlardan nə gözləyəsən? Ermənilər qalın kafalı olurlar, bəli, amma bu qədər zehniyyət cəhətdən geridə qalmaları ilə hara qədər gedəcəkləri qeyri-müəyyəndir. Belə olan halda müəllifi olduqları cinayətləri də onlara sübut etmək də çətinləşir.

Ermənistandakı belə "ekspertlər"i susdurmağın yeganə yolu beynəlxalq məhkəməyə müraciət etməkdir. İlən ulduq görməyincə ölməz, deyib babalar. Ermənistan silahlı qüvvələrinin işğalından sonra ermənilərin Azərbaycan torpaqlarında törətdikləri barədə faktlar artıq toplanılıb və tez bir zamanda təzminat üçün məhkəməyə müraciət ediləcək. Ermənilər də məhşər gününün yaxınlaşdığını hiss edirlər. Ona görə də, bizi qabaqlamağa çalışırlar.

Bu yerdə molla dan bir misal gətirsək, tam yerinə düşər. Deyir qonşusu mollanın yanına gəlir ki, ay molla, qonşu kəndə toya gedirəm, arvad bir az plov dəmləyib, onu da aparmalıyam. Bizim qazanın altı deşilib, sən qazanın ver, toydan gələn kimi qazanı qaytararam. Molla da qonşusuna inanır və qazanı ona verir. Qonşu deyir, ay molla, çuxam sökülük-yamaqlıdır, çuxanı da ver, qaydan kimi gətirib verərəm. Molla onu da verir. Qonşu əl çəkmir, deyir molla, atını da ver ki, qazanı onun üstünə qoyub gətirim. Mollanın bir qab aş arzusu onu fırıldaqçı qonşunun toruna salır. Bir gün keçir, qonşudan xəbər yox, iki gün keçir, yenə yox. Molla dözə bilmir, gedir qonşudan verdiklərini almağa, qonşu hər şeyi danır. Belə olanda molla qaziya şikayət edir. Tərəflər üzəüzə oturur, qazı mollaya danışmağa izn verir. Molla qazandan başlayanda qonşusu qayıdır ki, ay molla bəlkə deyəsən elə əynindəki çuxa da sənindir? Molla tələsik: "Əlbəttə mənindir", deyir. Yox bir, bəlkə atım da sənindir. Molla qayıdır ki, əlbəttə, at da mənindir da. Qazı elə başa düşür ki, molla qonşusuna şər atır və qerarı fırıldaqçının xeyrinə çıxarır. Qorxuram biz də mollanın gününə düşək.

Rusiyalı ekspert: “Zəngəzur dəhlizi açılırsa, İran tranzit ərazi kimi əhəmiyyətini itirəcək”

Azərbaycan Respublikasının
Medianın İnkişafı Agentliyi

Yazı Azərbaycan Respublikasının
Medianın İnkişafı Agentliyinin maliyyə
dəstəyi ilə “İctimai və dövlət maraqlarının
müdafiəsi” çərçivəsində hazırlanıb.

Lana Rəvandi-Fə dai:

Tehran Bakının siyasətini həddindən
artıq Türkiyəyə və İsrailə yönəlmiş
hesab edir və bundan narahatdır

Rusiya Dövlət Humanitar Elmlər Universitetinin Müasir Şərq və Afrika kafedrasının dosenti, Rusiya Elmlər Akademiyasının Şərqşünaslıq İnstitutunun baş elmi işçisi Lana Ravandi-Fadai “Caliber” analitik mərkəzinə müsahibəsində regionumuzda gedən proseslər və baş verən hadisələrlə bağlı maraqlı fikirlər bildirib. Müsahibəni oxucularımıza təqdim edirik.

- Xüsusilə? 2020-ci ildəki İkinci Qarabağ Müharibəsindən sonra Bakı ilə Tehran arasında münasibətlər gərginləşməkdə davam edir. Sizcə, İranı narahat edən nədir?

- İran öz ordusunu regionun ən güclüsü hesab edir və ona görə də qonşu dövlətlərin ordularının güclənməsi onun üçün o qədər də vacib deyil. İranlılar üçün qonşu dövlətlərin yeritdiyi siyasət vektoru daha əhəmiyyətlidir. Azərbaycanın təmsilində Tehran Bakının siyasətini həddindən artıq Türkiyəyə və İsrailə yönəlmiş hesab edir. Həddindən artıq Türkiyəyə və İsrailə yönəlmiş siyasətdən danışarkən, mən İranın Türkiyəyə və İsrailə yönəlmiş siyasətini nəzərdə tutmuram, sadəcə olaraq, İranın dini hakimiyyət orqanla-

rilən bu təlimlər zamanı İran ordusunda çoxlu sayda çatışmazlıqlar aşkarlanıb.

- Tehran daim region ölkələrində xarici mövcudluğun əleyhinədir. Eyni zamanda, İran hakimiyyəti Ermənistanı

qonşu ölkə İsrailə dostluq münasibətləri qurarsa, Tehran həmişə həyəcan keçirir. Məhz bu iki məqamda (həm Türkiyə, həm də İsrailə yaxınlaşma) İran rəsmiləri Azərbaycana iddialar irəli sürürlər.

İranın xarici siyasəti ondan ibarətdir ki, İsrail ümumiyyətlə dünyanın siyasi xəritəsində olmamalıdır. Bu ölkə rəsmi Tehran üçün əsas düşməndir. Yəni, düşmən İsrail dövlətidir, yəhudilər deyil, çünki İranda çoxlu yəhudi yaşayır və orada çoxlu sinaqoqlar var- yalnız Tehrandə 21, ölkə miqyasında isə 200-ə yaxındır. Amma İranda yəhudi icması tədricən əriyir, çünki

müəyyən əsasları var. Zəngəzur dəhlizinin gələcək perspektivlərinə gəlincə, Ermənistanın yaxın gələcəkdə güzəştə getməyəcəyini və onun tikintisində iştirak etməyəcəyini proqnozlaşdırmaq olar. Amma Ermənistanın iqtisadi vəziyyəti kəskin pisləşərsə, İrəvanın qərarı dəyişə bilər. Azərbaycan iqtisadi baxımdan onun üçün çox sərfəli olan dəhlizin inşasında ısrarlı olacaqdır. Bu, Azərbaycanın ixracını 710 milyon dollar artırıcaq, həm də ölkəyə hər il Bakı-Naxçıvan aviareylərinin ödənilməsinə sərf olunan 10 milyon dollara qənaət edəcək.

- Bakı və Tehranla bu və ya digər şəkildə bağlı hadisələrin gələcək inkişafını necə görürsünüz? Gərginlik daha çox şeyə, məsələn, hərbi qarşıdurma-ya çevrilə bilərmi?

- Hərbi qarşıdurma, ola bilsin ki, gözəlinilmir- İran daxili problem-

rı türklərin təsirindən qorxurlar. Nəzərə almaq lazımdır ki, İranda böyük bir azərbaycanlı konfessiya qrupu yaşayır və hakimiyyət separatizmin böyüməsindən qorxur. Təbii ki, rejimə sadıq olan və onun strukturlarına yaxşı inteqrasiya olunmuş İran azərbaycanlıları, İran siyasətində, iqtisadiyyatında və dini strukturlarında görkəmli mövqeləri tuturlar. Lakin bir çox azərbaycanlılar ölkədə onların dilində məktəb təhsilinin zəif inkişaf etməsindən, kitab və qəzetlərin çox az çap olunmasından narazıdırlar.

Bütövlükdə Azərbaycanla İran arasında münasibətlər rəqabət xarakteri daşıyır. Məsələn, birgə keçirilmiş “Üç qardaş” (Azərbaycan, Türkiyə, Pakistan) hərbi təlimlərinə cavab olaraq İran “Qüdrətli İran” manevrlərini həyata keçirib. Yeri gəlmişkən, ölkənin şimalında keçir-

avropalı müşahidəçilərin dəvət olunmasından, İrəvanın Qərblə sıx əməkdaşlıq etməsindən narahat olmur. Amma Azərbaycanda Tehranın tələblərindən bəzi kənarlaşmaları həmişə “gözləyirlər” və dərhal aqressiv ritorikaya əl atırlar. Sizcə, bu cür ayrışeçkili yanaşmanın səbəbi nədir?

- Rəsmi İran Ermənistanın Avropa ilə münasibətlərinə tolerant yanaşır, çünki öz maraqlarına avropalılardan ciddi təhlükə görmür. İranlılar daha çox Azərbaycanın müttəfiqi Türkiyə ilə yaxın münasibətindən, eləcə də “sionist rejim” və ya “işğal olunmuş Fələstin” adlandırdıqları İsrailə əlaqələrinin güclənməsindən, prinsip etibarilə İsrailin mövcudluq hüququnu tanımasından narahatdırlar. Hansısa

yaşlı nəsil ölür, gənclər isə xaricə gedir.

İranın aqressiv ritorikasının digər səbəbi ölkədə ən böyük milli azlıq olan İran azərbaycanlılarının mümkün separatizmlə bağlı narahatlığıdır.

- İranın Zəngəzur dəhlizinin açılmasına qarşı çıxması ilə bağlı fikirləriniz necədir?

- İran Zəngəzur dəhlizinin Ermənistan üzərindən Avropaya gedən yolunu kəsəcəyindən və Türkiyənin təsirinin artmasına, nəticədə NATO-nun bölgəyə nüfuz et-

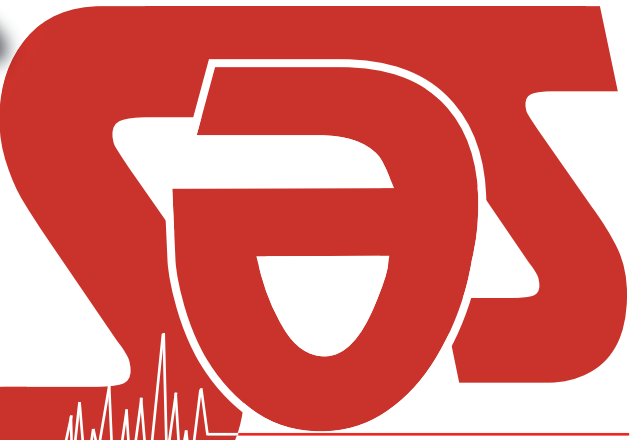
məsinə səbəb olacağından ehtiyatlanır. İranlılar isə bu bloku aqressiv, yırtıcı təşkilat hesab edərək NATO-ya son dərəcə mənfi yanaşırlar. Bundan əlavə, İran Azərbaycanla Naxçıvan arasında tranzit və türkmən qazının İran ərazisindən azərbaycanlı alıcılara mübadilə nəqli üçün ərazi kimi əhəmiyyətini itirə bilər. Tehran ehtiyat edir ki, Azərbaycan və Türkiyə gələcəkdə qaz və neftin vurulması üçün Zəngəzur dəhlizi ilə İran enerji daşıyıcılarının tranzitini azaldacaq boru kəmərləri çəkmək niyyətindədir.

Deməli, İranın qorxularının

ləə həddən artıq qərqləndirilib. Ona görə də İran indi hərbi əməliyyatlara hazır deyil- hakimiyyətin yaxın gələcəkdə əsas səyləri rejimi xilas etməyə yönəldəcək.

Bununla belə, İran və Azərbaycan qonşudur, regionda mühüm rol oynayan ölkələrdir. Və heç kim münasibətləri istəmir. Düşünürəm ki, onlar fikir ayrılıqlarını aradan qaldırmaq üçün ümumi dil tapacaqlar, xüsusən də iqtisadi əməkdaşlıq baxımından əlaqələr yalnız inkişaf edir.

Tərcümə - Elçin Bayramlı

Dünyanın müxtəlif ölkələrində öz tarixi inkişafı boyu musiqi mədəniyyəti müxtəlif mövcudluq formalarını inkişaf etdirmiş, müxtəlif mərhələlərdən keçmişdir. Musiqi insan təfəkkürünün səviyyəsi və mədəniyyətin inkişaf etdiyi bütün sosial baza ilə müəyyən edilir.

Bu da təbiidir, çünki musiqi mədəniyyətinin səviyyəsi insan cəmiyyətinin inkişafında həmişə öz əksini tapmışdır. Musiqi mədəniyyət şüurudur. Dünyanı, insanı əhatə edən hər şeyi ruhlandırır və canlandırır. Buna görə də musiqi mədəniyyətinin inkişafı bütövlükdə müasir cəmiyyətin inkişafı ilə qırılmaz şəkildə bağlıdır.

Mədəniyyətin inkişafına, zövqlü musiqinin təbliğinə, dəyərli mahnı mətnlərinin musiqiyə gətirilməsinə ciddi diqqət yetirməlidir. Bu gün Azərbaycanda kifayət qədər mahnı mətni yazmaqda mahir olan şairlər var və onların yazdığı mahnı mətnləri özünə kifayət qədər tamaşaçı cəlb edə bilib. Amma buna baxmayaraq, bayağı mahnıların, mahnı mətnlərinin mövcudluğu cəmiyyəti narahat edir.

Nəzərə alsaq ki, musiqinin əsas işi, vəzifəsi, funksiyası zövq vermək, əhvalı dəyişmək, insana ruh verməkdir, amma bəzi nəsnələr sadaladıqlarımızdan tamamilə uzaqdır. Onu da qeyd edək ki, bu nümunələr cəmiyyətə kütləvi şəkildə ixrac edildikcə gənclərin ona marağı artır.

Bu gün Azərbaycan özünəməxsus gözəlliyi ilə dünya miqyasında öz yerini tutur. Əlbəttə, Azərbaycan musiqisi dünyada tanınırsa, uğuru hər zaman göz qabağındadırsa, onu yadradanları unutmaq olmaz. Artıq neçə onillikdir ki, cəmiyyətimizi "bayağı mahnılar" problemi narahat edir.

Bayağı mahnılar dinləmək musiqi mədəniyyətimizi korlayırmı?

Bayağı mahnılar musiqi mədəniyyətimizə necə təsir edir?

SİA mövzu ilə bağlı araşdırma aparıb. Bu barədə müzakirələr şəxsi söhbətlər səviyyəsindən tutmuş mətbuatın bütün növlərinə - qəzetlər, televiziya, radiolar və nəhayət sosial şəbəkələrə qədər geniş bir müstəvidə davam etməkdədir.

Hətta opera və simfonik musiqinin ən çox yazıldığı XVIII-XIX əsr Avropasında belə bu janrlar şəhər və kəndlərdə səslənən bayağı musiqilə müqayisədə azlıqda qalırdı. Ciddi musiqiyə elitər kəsim, bayağı musiqiyə isə sadə zəhmətkeşlər qulaq asırdı. Sözsüz ki,

yalnız bayağı musiqi dinləyən bir şəxsi ruhən kamil insan saymaq çətin olar. Amma minillərin təcrübəsi göstərir ki, insanların total maarifləndirilməsi, total kamilləşdirilməsi utopik ideyadır, bunu reallaşdırmaq mümkün deyil.

Bəstəkar İlhamə Adil qızı: "İlk öncə qeyd edim ki, əvvəlki dövrlə müqayisədə zövqlər çox dəyişilib. Əvvəllər efirlərdə bayağı mahnılar səslənmirdi. Çünki bədii şura, qayda-qanun var idi və inceliklərə fikir verilirdi. Müğənninin səhnə mədəniyyəti, geyimi tamaşaçılara xoş təəssürat bəxş edirdi. Biz gözü-müzü açıandan o mədəniyyəti görmüşük. Ailəmizdə valideynlərimiz həmişə bizə zövqlü musiqilər dinlədirdi. Bacım da bəstəkardır. Düzgün təməlin qurulmasında zövq böyük rol oynayır. Təbii ki, bu missiyanı mən də öz ailem də təbliğ edirəm. Zövqləri düzgün şəkildə formalaşmış insanlar istəsələr də bayağı musiqiləri dinləyə bilmirlər. Çünki onların zövqləri tamamilə başqa cür formalaşır.

Cəmiyyətin bayağı mahnılara meyilləri niyə artır?

Çünki efirlərdə bayağı mahnılara çox yer ayrılır. Ürək ağrısı ilə vurğulamaq istəyirəm ki mədəniyyətimiz uçuruma doğru gedir. Toyu efirə çıxarmağın əleyhinəyəm, efirin öz mədəniyyəti olmalıdır. Zövqsüz, bayağı mahnılar artdıqca, təəssüf ki, insanların zövqləri də korlanır. Bu da bizi çox narahat edir. Peşəkar bəstəkarlara müraciətlər azalması zövqlərin korlanmasından xəbər verir. Onu da qeyd edim ki, bayağı mahnıların reklamı güclü, ömürləri isə qısa olur. Peşəkar bəstələrdə isə əksinədir. Necə ki, korifey bəstəkarlarımızın əsərləri hələ də yaşayır, ümid edirəm ki, bunda sonra yazılan peşəkar bəstələr də tarixdə qalacaq. Dövr dəyişdikcə zövqlər də dəyişir, müasir janrlara müraciət artır. İnsanlar anlamalıdırlar ki, nəzərdə tutduğumuz müasirlik bayağılıq deyil. Bayağı mahnılar artdıqca peşəkar bəstəkarların yaradıcılığına mənfi təsir göstərir. Bəzi ifaçılar bizim kimi peşəkar bəstəkarların mahnılarına qəliz, akademik və bu dövr üçün çox ağır bəstələr olduğunu hesab edirlər. Musiqi mədəniyyətimizin inkişafı üçün savadlı bəstəkarlar yetişməlidir. Valideynlər öz övladlarına mədəniyyəti düzgün aşılısınlar. Tez-tez teatra, opera ya aparsınlar. Azərbaycan musiqisi çox zəngindir. Çalışmalıyıq ki zənginliyi mizi qoriyub saxlayaq və gələcək nəsillərə ötürək".

Havar Şəfiyeva

"Qış Turizmində" yüksəliş varmı?

"Turizm sahəsində oktyabr və noyabr ayı üzrə ölkəmizdə "LOW SEASON" yeni aşağı sezon müşahidə olunur. Amma onu da demək olar ki, dekabr ayının sonunda turizm yenidən canlanma müşahidə oluna bilər. Bu sözləri SİA-ya açıqlamasında turizm eksperti Cabir Dövlətzadə deyib. Onun sözlərinə görə dekabr ayı üzrə Rusiya və keçmiş MDB ölkələrində gələn turistlərin artımı ola bilər. Hal-hazırda isə həm paytaxtımızda, həm də bölgələrimizdə turizm sahəsində çox ciddi zəiflik var. Bunun da səbəbi sezonun zəifliyi ilə əlaqədardır. Ancaq bu zəiflik ilin sonunda artacaq və yenidən turizm bazarında canlanma olacaq. Yeni ilə əlaqədar həm yerli müştərilərimiz, həm də xarici turistlər bölgələrimizə axın edəcəklər.

Turizm eksperti fikirlərinə davam edərək bildirib ki, zəifləmənin digər bir səbəbi də hal-hazırda Qərdərdə davam edən futbol üzrə dünya çempionatıdır. Bununla da bizim ölkəmizə gələn turistlərin böyük əksəriyyəti ərəb dünyasındandır. Ərəb dünyasından gələn turistlər də bu dəqiqə ən çox maraqlı yer olan Qətəri seçiblər. Bilirlik ki, futbol fanatlarının çoxu da gənclər və orta yaşlılar təşkil edir. Turizmin zəif olmasında digər bir səbəb də ondan ibarətdir ki, hal-hazırda quru sərhədlərimizin açılmaması bizim işlərimizə maneələr törədir. Quru sərhədlərimizin açılması əgər reallaşsaydı o zaman Rusiyadan gələn müştərilərimizin sayında çox ciddi bir artım olardı. Bəlkə də sentyabr ayı üçün 3-5 dəfə daha çox müştəri qəbul edə bilərdik. Ancaq quru sərhədlərinin bağlı olması ilə əlaqədar məcbur hava yollarından istifadə edən turistlərdə avia biletlərinin baha olmasına görə müəyyən vaxtlarda istirahət etməyi planlaşdırırlar. Amma biz ümid edirik ki, qış turizmi yaxınlaşır və xüsusi ilə də Qərdərdə keçirilən futbol yarışı dekabrda sonlanır, bununla da biz dekabr ayının 20-dən turizm sahəsində müəyyən artımın olmasını gözləyirik".

Ziya Hikmət oğlu

Yol qəzalarının sayı NİYƏ ARTIB?

"Son zamanlarda yol qəzalarının sayında dəhşətli şəkildə artım müşahidə olunur".

Bu fikirləri SİA-ya açıqlamasında nəqliyyat-eksperti Elməddin Muradlı bildirib. Nəqliyyat-eksperti qeyd edib ki, xüsusilə də bu artım piyada vurmaları ilə bağlıdır: "Təbii ki, bu bizi narahat edən hallardan biridir. Gündəlik olaraq baş verən yol qəzalarında 3-5 nəfərdən iki nəfər ölsə onun yarısı piyadadır. Daxili İşlər Nazirliyinin bugünkü statistikasına baxmışam. Bu son 3 gün ərzində baş verən yol qəzaları ilə bağlıdır. Statistika görə, 10 nəfər yol qəzası nəticəsində həyatını itirib bunların 7-8 nəfəri isə piyada vurmaları nəticəsində baş verib.

Düşünürəm ki, piyadalarla bağlı məsələ ciddi şəkildə nəzərdə saxlanılmalı, eyni zamanda təbliğat işləri görülməlidir. Həmçinin piyadalarla bağlı ciddi qaydalar tətbiq olunmalıdır".

Banuçiçək Hüseynli

Bakıda qadın taksi sürücüsünü şantaj edib

Bakıda qadın taksi sürücüsünü özünə xəsəret yetirməklə şantaj edib. Bu barədə SİA-ya Daxili İşlər Nazirliyinin (DİN) Mətbuat Xidmətindən məlumat verilib. Bildirilib ki, Nərimanov Rayon Polis İdarəsinin 17-ci Polis Şöbəsinə noyabrın 14-də Bakı şəhər sakini E.Cəfərzadənin taksi kimi idarə etdiyi "KİA" markalı avtomobilində qadın sərnəsinin övladının xəstə və pula ehtiyacı olduğunu deyib özünə xəsəret yetirərək onun üzərinə atacağı ilə hədələyib 1450 manat pulunu alması barədə məruzə daxil olub. Polis əməkdaşlarının keçirdikləri əməliyyat-axtarış tədbirləri nəticəsində hədə-qorxu ilə tələb etmədə şübhəli bilinən Şərir rayon sakini, əvvəllər də xuliqanlıqda görə məhkum olunmuş Tünzalə Şəfiyeva müəyyən edilərək saxlanılıb. Araşdırma aparılır.

Baş redaktor:
Bəhruz Quliyev

Ünvanımız:
Bakı şəhəri,
Üzeyir Hacıbəyov
küçəsi, 66.
Şəhadətnamə: № 022492
<http://www.ses-news.az>
<http://www.sesqazeti.az>
E-mail: ses@sia.az

"ƏLİNCƏ" AZƏRBAYCAN KEYRİYYƏ
CƏMİYYƏTİNİN ORQANI.
QƏZET 1991-Cİ İL
YANVARIN 11-DƏN ÇIXIR
Tel: 598-33-90
Faks: 493-11-62

Redaksiyanın mövqeyi
ilə müəllifin mövqeyi
üst-üstə düşməyə bilər.

**Qəzet bazar və
bazar ertəsindən
başqa hər gün
nəşr olunur**

Tiraj: 3600